

Brassói Lapok

XL. évfolyam
239 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1934. évi október 19

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, fél évre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, fél évre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegeoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegeoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 92., szerkesztőség 83.

Negyvenfokos láz

A rémregény kítör a filléres ponyvaüzetekből és világtörténelemmé rugtat elő. Nem mert a bűnügyi történet nyert magasabb értéket, de a világnak az a rendje, mely a világot szabályozta, veszítette el a maga erejét. Csak néhány feltűnőbb eset:

Staviskil Egy társadalom fényesen kivilágított kloakája vetődik a felszínre.

A kisebb staviskiek! Prince bíró megületése. — Prince kettős élete a környezet egész mocsarával reflektorfény alatt.

Pederasztia mint államfaktor és a diktatura villámfényével behatoló önbíráskodása grangyoli részletekkel. (Röhm hálózati titkai, Röhm és társainak megölése.)

Dollfuss leterítése mint véres hátsólépcsőtörténet egy világtörténelmileg ismert bécsi palotában.

A Lindbergh-bébi állítólagos gyilkosainak kérekerítése, még egyszer és újra fölzakadó amerikai gangsztervilág.

Király- és minisztergyilkosság Marseilleban. Egy dühöngő, sok halott. Miniatur gépfegyver — a legújabb patent — a zsebben, bombagarnitúrral. Lincs. Politikai alvilág.

Kis hiba volt, hogy a marseillei véres dráma nem az amerikai gigászi sztárjok külszáról verődött vissza. Ott munkások százai álltak harcban. A kenyér- és jogkérdésnek háborúvá váló áttörésként volt olyan jellemző korjelenség, mint a kolportázs-történetek világtörténelemmé való fölrangosítása. Mert minden el van tolvá a maga síkjáról, ki van forgatva a maga értelméből. A bérkérdések háború formájába öltözködnék. De amerikai sztárjok helyett a marseillei merénylet hátterül a spanyol forradalmat kapta, melynek logikája szét akarja vetni a polgári világot. Ugyhogy, mint színjátékot nézve, csúcspontjai ugyanazon szociálisra nyúlnak föl, ahová a kolportázs-regénynek vedlett világtörténelem rugaszkodik föl.

Staviski éppen egy világtörténelem, mint az amerikai sztárjok, a spanyol forradalom vagy a marseillei merénylet. Mert a világ története, ez az emberek története. És minél kifejezettebb, minél fejlettebbé állítottabb a társadalom, annál inkább lép elő a magán-történet világtörténetté. A közélet ilyenkor terdet ábra lett, szobor, mely föl akar dőlni és bukásában ott nyugszik mindenki vállán.

A közélet emberei hordozzák, de mindenkinél a vállán nyugszik és egyszerre mindenki érzé a felelősségét és az érdekességét. Egy-egy ember csak mindenkiből történelmi figura lesz, a diktátorból, aki legfelül, az utcaseprőből, aki legalul áll. Az egyik tudja magáról, hogy csillárja, a másik azt, hogy hordozza a történelmet. A feszültség ilyenkor fölé, az érdekesség tulesap minden arányokon és a ponyvaforradalom szerelem, rablás-ölési vadsgái átváltják magukat politikai és történelmi vadsgókká. Ami pedig a történelem kivülálló emberben a kalandosságon való függés volt, a történelemben való érdekességgé válik éspe-
dig abban az arányban, amelyben a szétesni és eldőlni készülő társadalom a történelemben kivülállókra is támaszkodik.

És ilyenkor már úgy van, hogy mire az egy-egy lélek a ponyvaforradalomtól eljut a világtörténelemig, ez a világtörténelem már azzal kedveskedik neki, hogy szintén kolportázs-vállik, de olyanná, mely tultesz minden írói kiállításán. Milyen gyenge fickók a ponyvaforradalom legraffináltabb művelői is ahhoz képest, amit a világtörténelem tud, ha egyszer botrányok és merényletek formájába öltözik. A világtörténelem ilyen félretelődése már előre jelezte a jelezni magát. A világtörténelemnek, mint kolportáznak, jóval előtte jár mindig a szokásos kolportázsirodalom földagadása. Az emberiség egyszerre a bűnök irodalma felé fordul. Fékezhetetlen szenvedéllyel. Nem véletlen ez, de azért van, mert az élet suiyoonitja

Károly király, Lebrun francia elnök és György angol herceg Belgrádban

Sándor király temetésén legalább félmillió gyászoló vesz részt

Teljesen csukott koporsóban fekszik a halott király

Értekezletet tart a kisantant

Sajtóháboru az alaptalan vádaskodások körül — Egész Európa rendőrsége keresi a terrorszervezet még szabadlábban lévő tagjait

Belgrád, október 18

Károly király, Miklós herceg, Presan marsall, Titulescu, Paul Angelescu hadügyminiszter és Franasovici közlekedésügyi miniszter társaságában tegnap délután fél ötkor Belgrádba érkezett. A fogadtatáson megjelentek a régensnácus tagjai, Mária román királyné, a jugoszláv királyi család tagjai, kivéve Péter király és Marioara királynét, továbbá a törvényhozó testületek elnökei, Milan Antici udvari miniszter, Ciolac Antici Jugoszlávia bukaresti követe, Gurasescu belgrádi román követ, Zivkovics tábornok és Tomek tábornok. A király segédtisztje.

A kivézenyelt zenekar a román himnuszot játszotta, majd Károly király a jugoszláv hadsereg ezredesi egyenruhájában elvonult a diszszázad előtt. Ezután az uralkodó Pál herceggel gépkocsiba ült és a királyi palotába hajtatott, ahol Péter király és Marioara királyné fogadta őket.

György angol herceg reggel 9 órakor

érkezett Belgrádba menyasszonyával és annak édesanyjával, Nicolle hercegnővel együtt. Az állomáson Pál herceg fogadta a magas vendégeket, akiket szintén a dedinjei királyi kastélyban szállásoltak el.

Ma a belgrádi pályaudvarra befutott az a különvonat is, melyen a Sándor király temetésén felvonuló román diszszázadokat szállították a jugoszláv fővárosba. A 9-ik vadászrezd és a 9-ik lovasrezdhez tartozó 210 katonát 16 tiszt vezényli. Ugyanezzel a vonattal érkeztek feg Toma Dumitrescu, Rasoviceanu és Rujinsky tábornokok, továbbá Crainiceanu ezredes, aki Averescu marsallt képviseli a gyászünnepségen.

ELINDULT A BOLGÁR KÜLDÖTTSEG IS

Szófiai jelentés szerint a Boris királyt képviselő bolgár küldöttség tegnap este elhagyta a fővárost: Kirill herceg, Bataloff hadügyminiszter, Zlatoff tábornok és a bolgár hadsereg négy magasrangú tisztje.

Péter király koronája a halott uralkodó ravatalán

Belgrád felé az ország minden részéből valóságos népvándorlás indult meg. A városi és rendőri hatóságok 500 ezer résztvevőre számítanak, akiknek elszállásolása komoly gondot okoz.

A meggyilkolt király ravatala előtt eddig mintegy 150 ezer ember vonult el. Szerda délután 5 órakor elzárták a ravatalhoz vezető utat, csupán a diszörtség és a papok virrasztanak a halott uralkodó mellett.

Feltűnő, hogy az orthodox egyház szokásaitól eltérően Sándor király csukott koporsóban fekszik, úgyhogy arca nem látható.

A ravatalra Sándor háboruban viselt kardját, sapkáját és keztyűjét helyezték, továbbá a koronát, mellyel Péter király 1904-ben megkoronáztatta magát.

A belgrádi lapok megírják, hogy a korona abból az ágyúból készült, amelyből a Karagyorgyevics dinasztia őse a törökök ellen viselt küzdelmei során az első lövést leadta.

A gyásztermet csaknem elborítják a koszorúk és a virágcsokrok. A ravatal négy sarkában a hadsereg négy diszruhába öltözött tisztje kivont karddal áll őrséget, a halott király fejénél pedig egy öreg pap imádkozik a Karagyorgyevicsok 600 éves imakönyvéből.

A VÁDASKODÁSOK EGYRE FANTASZTIKUSABB MÉRTEKET ÖLTENEK

A merényletök kilétének a marseillei események előzményeinek kiderítése körül keletkezett gyanúsítások most már

határozottabb formát kezdenek ölteni. Az idevonatkozó lapjelentéseket természetesen nem lehet készpénznek venni, belőlük azonban kitűnik a szándék, hogy a felelősséget olyan államokra hárítsák, melyeknek területén a merénylet állítólagos cinkosai a nemzetközi egyességeknek megfelelően vendégjogot élveztek.

Ebből a szempontból igen figyelemre méltó az Adeverul Prágából keltezett cikke, melyben az áll, hogy a Paris Soir berlini munkatársa beszélgetést folytatott egy Jelka Pogoreletz nevű tánc-tanárnővel, aki sok ideig barátja volt Percecnek, a jankapusztai horvát emigráns tábor főnökének. A tánc-tanárnő azt állítja, hogy Percec először Magyarországra emigrált, majd onnan Bécsbe ment, ahol előkelő lakosztályt bérelt ki. Megtudta azt is, hogy a pénzt, amire Percecnek és a vezetése alatt álló emigráns szervezetnek szüksége volt, egy idegen állam bécsi követségének a sajtófőnöke juttatta hozzá.

Percec ezenkívül Magyarországról több hamis utlevelet vitt magával ki Bécsbe. A fantasztikus és ellenőrizhetetlen vallomás szerint Percec később új lakást bérelt az osztrák fővárosban.

báró Vest Fedor volt bukaresti követségi tanácsos nevére, ahol bombagyártásra rendezkedtek be.

A pokolgépeket Klagenfurtba szállították a szervezet Singer nevű tagjához, aki cinkosai segítségével a Jugoszláviába induló vonatokon helyezte el azokat, hogy ezáltal elértesse az idegeneket a délszláv királyságba való utazástól.

A mikor a rendőrség nyomukra bukkan, ismét visszaszöktek Budapestre, ahol fényűző lakosztályt béreltek és tisztelt látogatásait fogadták.

A tánc-tanárnő azt is megemlíti, hogy egy évig tartózkodott a jankapusztai táborban, ahol a horvát politikai menekültek rendszeres lövőgyakorlatokat tartottak. Többek között egy bábút készítet-

őnmagát az életből kizárni.

A bűnnek (amit bűnnek neveznek), a bűnügyi regénynek és a közönségnek féktelen földagadása figyelmeztető jel arra, hogy a társadalom oldja meg sürgősen még nem oldott földadatait! A kolportázs-regény előlépése világtörténelemmé negyvenfokos láznak a jele, amikor a társadalom megsemmisül, vagy ujjaszületik.

Tessék kívágni és eltenni!

9. sz. SZELVÉNY

a B. L. októberi
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 db októberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 októberi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltatások Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Szt. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10) Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetést az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

tek, mely szerintük Sándor királyt ábrázolta. Ezen is kipróbálták lövészi tehetőségüket.

A MAGYARORSZÁGI SAJTÓ ERÉLYESEN VISSZAUTASÍTTJA A RÁGALMAKAT

Az Adeverul a cikk alatt közli a Magyar Távirati Iroda hivatalos kommunikációját. Eszerint a magyar sajtó egyetemlegesen a leghatározottabban visszautasítja a Magyarországra ellen emelt vádak. A Nemzeti Újság elégtételt kér Magyarországra részére és hozzáteszi, hogy a merénylők elítélésével Magyarország nem tekintheti befejezettnek az ügyet. „Nemcsak a terroristákat kell megbüntetni, — írja a lap — hanem a felelőtlen rágalmozókat is, akiknek tette a béke szempontjából épp olyan elítélendő büncselekmény, mint a marseillei gyilkosok véres merénylete”.

A Budapesti Hírlap megkérdi: hogyan tűrhetheti a Népszövetség, hogy egy nemzetet minden komoly bizonyíték nélkül szégyenféhoz kössenek. A nemzetek szövetsége vegye védelmébe Magyarországot és szolgáltasson neki elégtételt.

Kik jönnek külföldről

Belgrád, október 18

Fentebb már jeleztük, hogy Románia uralkodója és kiküldöttjei már megérkeztek. Ellenőrizhetetlen hírek szerint nem marad el Boris bolgár cár sem. Benes kedden este utazott el Párisból Belgrád felé.

Lebrun francia köztársasági elnök és Petain marsall különvonata kedden délután már Rómában volt. Fogadásukra megjelent a pályaudvaron Mussolini, a király képviselője és Chambrun gróf, Franciaország római nagykövete. A különvonat aztán folytatta útját és szerdán reggel megérkezett Belgrádba.

Hitler Göring porosz miniszterelnök képviseli a belgrádi temetésen.

Göring és társai egyébként szerdán reggel repülőgépen indultak el Belgrádba. Vették Hitler koszorúját is, amelyen ez a felírás olvasható: „Egykori hősi ellenfelének, megrendült fájdalommal a birodalmi haderőt”.

Magyarország is gyászol. Horthy kormányzó elrendelte, hogy a temetés napján az összes polgári és katonai középületekre függesszék ki a fekete lobogót. Magyarországot a temetésen Alth Valdemar belgrádi magyar követ képviseli.

SZÓFIÁBAN MÁR MEGÁLLAPÍTOTTÁK A MERÉNYLŐ SZEMÉLYAZONOSSÁGÁT

Jelentették, hogy a szófiai rendőrség, amikor felmerült az a gyanu, hogy a marseillei királygyilkos azonos lehet Vladimir Georgieff körözött macedón terroristával, aki egyideig a szófiai rendőrség foglya is volt, nyomban megküldötte Párisba Georgieff ujjlenyomatát és személyleírását. Ugyanakkor a párisi rendőrség is elküldötte az agyonvert merénylő ujjlenyomatát a szófiai rendőrséghez.

Párisból még nem érkezett jelentés arról, hogy Vladimir Georgieff ujjlenyomata azonos a Kalemán ujjlenyomatával, a szófiai rendőrség azonban már megállapította az azonosságot, s így ebben a pillanatban a merénylő kilétéhez már nem férhet kétség. A szófiai rendőrség megállapítása végre határozott válasz azokra a gyanúsításokra, amelyek szerint a merénylő magyar lett volna.

A marseillei rendőrség az újabb jelentések szerint megállapította azt, hogy a merénylő karján talált tetoválás hat-

nyole esztendő lehet és az egyik macedón forradalmi szervezet tagjának az ismertető jele.

Pavelics ellen a francia rendőrség most körözlevelet adott ki. A horvát forradalmár ugyanis az utóbbi időben részben Svájcban, részben Franciaországban tartózkodott.

A kisanant, de különösen a cseh sajtó

Pavelicsen és az Usztasa nevű horvát szervezeten keresztül találja meg azokat a vakmerő feltevéseket, amelyekre Magyarország elleni rágalmaik alapítják. Jankapusztán valóban volt a horvát menekülteknek tábora. Ezt a tábort a magyar kormány a jugoszláv kormány kérésére a tavasszal feloszlatta. Képtelenség arra következtetni, hogy a merény-

letet ebben a horvát táborban tervezték volna el, még abban az esetben is, ha a magyarországi horvát menekültek közül többen tagjai is voltak a titkos Usztasa szervezetnek. Ebben a pillanatban azonban még az is csak feltevés és tekintetben rosszindulatú feltevés, hogy a gyilkossághoz az Usztasának is köze volt.

A bűntársak

A francia rendőrség a letartóztatott bűntársak közül ebben a pillanatban a legnagyobb figyelmet a Mellunban lefogott Malny, azaz valódi nevén Kray Mironak szenteli.

Kray Miro első kihallgatásánál jelen volt Simonovics jugoszláv rendőrtiszt is, aki a kihallgatás után ezeket mondotta a francia újságíróknak:

— Ezek nem politikai bűnösök, hanem közönséges gyilkosok, akiket el kell táposni.

Kijelentette még, hogy a nyomozás eddigi eredményeiről tájékoztatni fogja a budapesti rendőrséget is.

Kray Miro vallomásáról egyébként a francia lapok az alábbi jelentéseket közlik: A letartóztatott terrorista bevallotta, hogy neki és Kalemannak, aki tulajdonképpen Georgieff Vlada macedón terroristával azonos, Kramér adott utasításokat. Ennek igazi nevét maguk sem ismerték s csak annyit tudnak róla, hogy ő volt a horvát szervezetek franciaországi főmegbízottja.

Kramér öt és Kalemant bizta meg a marseillei merénylet elkövetésével.

Együtt utaztak Párisba, ahonnan Aix en Provence-ba mentek.

GEORGIEFF-KALEMAN SZÖTÉT MULTJA

A belgrádi Stampa munkatársa Szófiában beszélgetést folytatott a V. M. R. O. macedón terroriszervezet egyik szervezőjével, aki szenzációs adatokat szolgáltatott a marseillei királygyilkos multjához.

A terroristavezér szerint Kalemának Csernozemszky volt a kedvenc neve, ami „fekete földet” jelent. A szervezet emberei Georgieffet mesterlövésznek ismerték, aki annyira elszánt ember volt hogy egyetlen alkalmat sem mulasztott el arra, hogy politikai ítéleteket hajtsa végre s ilyenkor mindig csak a maga halálosan célba találó revolverében bízott.

Körülbelül 30 politikai gyilkosság szárad a lelkiismeretén.

A TITOKZATOS KRAMER DR. NYOMÁBAN

A francia rendőrség már látja, hogy tulajdonképpen csak akkor beszélhet az összeesküvés teljes felfedéséről, ha sikerül elcsipni azt a titokzatos Kramér dr., aki nyilván az összeesküvés feje és irányítója volt. A gyanu az, hogy ez Kramér azonos a horvát Pavelicsel, erre azonban még nincs kétségtelen bizonyíték. Pavelicset külön is körözik, ezt a bizonyos Kramert pedig állítólag hét főn felismerték az egyik genfi szállodában. A francia és a svájci rendőrségek most egyesített erővel hajszoják a menekülő összeesküvő nyomát.

A FRANCIA SAJTÓ A SZOVJETET IS GYANUSÍTANI KEZDI

Benes párisi tárgyalásaival kapcsolatban a Journal annak a gyanújának kifejezését, hogy a marseillei tragédiának köze van a Szovjethoz is. A lap szerint sürgősen tisztázni kellene Litvinov és a macedón szervezetek kapcsolatait.

A budapesti cseh követség beismeri, hogy a Pester Lloyd igazat írt

A Pester Lloyd és a budapesti cseh követség között keletkezett vitának érdekes fejleménye van. Az Új Nemzedék egyik munkatársa egyenesen Straka Antalt, a csehszlovák konzulátus sajtófőnökét kereste fel az ügyben. Az újságíró és a sajtófőnök között az alábbi párbeszéd zajlott le:

— Megfelel-e a valóságnak, hogy október 10-én Mayersky Johanna nevelőnő lakásán megjelent a konzulátus egyik tisztviselője?

— Igen, így történt...

— Igaz-e, hogy az a tisztviselő felszólította, hogy adja át neki az alig két héttel azelőtt kiállított utlevelét?

— Igen.

— Mayersky Johanna átadta az utlevelét?

— Igen.

— Tehát a nevelőnő régi és új utlevelői a követségen vannak őrizet alatt?

— Igen.

— Miért volt erre szükség?

— Hogy magunk is meggyőződjünk, vajjon helytállóak-e a marseillei rendőrség röntgenvizsgálatainak az adatai.

— Miért volt szükség arra, hogy az eddigi szokástól eltérően mellőzzék ennél az aktusnál a magyar rendőrség se-

gítségét?

— Nincs meghatalmazásom arra, hogy erre a kérdésre is feleljek — mondotta a sajtófőnök — s ezzel a beszélgetés be is fejeződött.

GYÖKERES RENDSZERVÁLTOZÁS KÖVETKEZLIK JUGOSZLÁVIÁBAN

A londoni Daily Telegraph rendkívül érdekes jelentést közöl az új jugoszláviai belpolitikai helyzetről. A lap szerint Jugoszláviában gyökeres rendszerváltozás van küszöbön. Sándor király maga is érezte, hogy milyen nagy teherrel a számára a háboruban résztvevő magasrangú tisztiek kamarillája, azonban eddig nem tudott megszabadulni tőlük.

Biztos értesülések vannak arról, hogy párisi útja után meneszteni akarta az Uzonovics kormányt és koncentrációt akart létrehozni. Ez a feladat most Pál hercegre hárul aki a parlament megnyitására ismerteti a meggyilkolt király politikai célkitűzéseit, sőt bemutatja azt a kormánylistát is, amely az uralkodó feljegyzéseiben szerepel. Valószínű, hogy széleskörű közkegyelem következik. Pál állítólag vissza akarja hívni az évek óta száműzött horvát vezért, Korosecet is.

Jugoszlávia felvilágosítást kért Rómában

Nagy feltűnést kelthet az a hír is, hogy Jugoszlávia római követe — az Echo de Paris értesítése szerint — kormánya utasítására megjelent a római külügyminiszteriumban és felvilágosítást kért azokkal a hírekkel kapcsolatban, amelyek az olasz rádiók továbbítottak hétfőn. A jugoszláv követ kijelentette, hogy a hírek, amelyeket az olasz rádió francia, olasz, angol és albán nyelven adott tovább a jugoszláviai állapotokról, és az állítólagos zavargásokról, nem feleltek meg a valóságnak.

Tiltakozott a jugoszláv követ azért is, mert az olasz lapok még mindig igen élesen írnak Jugoszláviáról, holott a jugoszláv kormány már tiltotta a szerb lapok elszellemes kiadványait.

A CÉLZATOS ÉS LEKÜSMERETLEN GYANUSÍTÁSOK ELLEN

A komoly államok és a komoly lapok érzik azt, hogy felelőtlen és lelkiismeretlen dolog akármelyik ország felelőségéről beszélni csak azért, mert a merénylők, vagy a merénylőkhöz közelálló politikai felfogású egyének abban az országban találtak menedéket hosszabb, vagy rövidebb ideig.

A Paris Midi jelentése szerint Benes

csehszlovák külügyminiszter valamennyi külpolitikai kérdésben egyetért a francia külügyminiszteriummal s megállapodás jött létre arra vonatkozólag is, hogy a királygyilkosság ügyét nem tartják célszerűnek a Népszövetség elé vinni.

Belgrádi jelentés szerint hivatalos helyen kijelentették, hogy még csak nem is terveztek diplomáciai lépést a merénylet ügyében sem Budapesten, sem Genfben. Az erről szóló híradások komolytalan feltételezések.

A berlini Diplomatisch Politische Korrespondenz élesen támadja Benest amiatt, hogy nem fejezi meg a csehszlovák sajtó vádaskodását. A lap rámutat arra, hogy nemcsak lelkiismeretlenség, hanem a béke ellen irányuló támadás is durván és céltudatosan gyanuba fogni egyes államokat.

A párisi „Agence Radio” híradása szerint Laval külügyminiszter közölte Benessel: a francia diplomácia a Népszövetség közbejöttével nem kíván tisztázni tudja a felelősség kérdését. A mai puska-porosz hangulatban nagy óvatosságra van szükség, a Népszövetség összehívása csak nyugtalanítaná az európai közvéleményt.

KÁROLY KIRÁLY, A RÉGENSEK, LEBRUN ELNÖK ÉS BORIS KIRÁLY RÉSZVÉTELEVEL ALLAMKÖZI TANÁCSKOZÁS LESZ BELGRÁDBAN?

A kisanant külügyminiszterek belgrádi tanácskozása elé európaszerte nagy érdeklődéssel tekintenek. Természetesen hogy a mai izgalmas légkörben egymás után születnek a legkülönösebb feltevések a hozandó határozatokkal illetően. Így a bukaresti Tempo arról tud, hogy az október 17-iki belgrádi kisanant konferencián megállapítják majd, kit terhel a felelősség a marseillei merényletért. A lap véleménye szerint elegendő bizonyíték merült fel amellett, hogy Magyarország részvevője a merényletben és ezért valószínűnek látszik, hogy a kisanant államai ultimátumot fogadjanak intézni Magyarországhoz.

Az Adeverul belgrádi tudósítója szerint a kisanant a Népszövetség elé viszi az ügyet és nemzetközi lépéseket készít Magyarország ellen.

A Lupta belgrádi külön tudósítója úgy tudja, hogy a kisanant konferenciát megelőzően

igen fontos államközi megbeszélés lesz, melyen a régenstanács tagjai közül Károly király, Lebrun elnök és Boris király vennének részt.

MÉRSÉKELT HANGON ÍR A BUKARESTI SAJTÓ

A fővárosi sajtó komoly organumai általában igen rezervált magatartást foglalnak el a nyomozás eddigi eredményeivel szemben. Az Adeverul többek között így vélekedik vezércikkében:

— Az a körülmény, hogy a civilizált országok összetett kezekkel nézték a diktatúrák meghonosodását, jóllehet nemcsak azok aratnak vihart, akik szemet vetnek, hanem azok is, akik az ilyeneket eltűrnek, még nem jelenti, hogy a közvéleményt felizgassuk

minden feltevést igaznak higgyünk el és ezáltal a világot Isten tudja milyen megdöbbenéssel emlékeztetjük. Még mindnyáján emlékeztetjük a szerajevói revolverlövések visszhangjára, mely ágyulódásokba torkollott és később olyan sok millió áldozatot követelt.

A Lupta így ír: — Reméljük, hogy Magyarország olyan intézkedéseket fogadatosít, melyek eloszlatják a jelenlegi feltevéseket. Ugyanakkor a többi államok rendőri és más hatóságainak kötelessége fokozott éberséggel ellenőrizni a terrorista elemek működését, különösen azokat, akik bizonyos országoknak a politikai menekültjei.

Olaszország szívesen átsegíti Jugoszláviát a nehézségeken, de rendezze belső viszonyait

A budapesti Az Est előkelő olasz diplomatától szerzett nyilatkozatot a marseillei királygyilkossággal kapcsolatos külpolitikai helyzetről. „Az első helyen álló diplomata”, aki azonban nevét nem akarja nyilvánosságra hozni, kijelentette, hogy

a királygyilkosság Jugoszlávia belső viszállyainak eredménye, ez a tény már már kétségtelen.

Jugoszlávia most nagy nehézségeket él át Olaszország azonban szívesen segíti át szomszédállamát ezeken a nehézségeken, ha ő is békülékenységet, őszinte megértést és jóindulatot tapasztal. Az olasz kormány nyugodtan várja a fejleményeket s őszinte törekvése az, hogy azok a béke biztosítását hozzák magukkal.

Barthouban Olaszország őszinte barátságát veszítette el, azonban a francia-olasz jóviszony nem mulhatik egyes embereken.

TITULESCU IS BÉKÉT HANGOZTAT

Titulescu román külügyminiszter a francia Journalnak adott nyilatkozatot. Kijelentette, hogy a merénylet politikai következményei kizárólag az érdekelt államoktól függenek. Ezeknek az érdekelt államoknak azonban bizniok kell azokban a pacifista kezdeményezésekben, amelyeket a két nagy halott örökül hagyott. Ha ez a bizalom megvan, úgy nem kell tartani attól, hogy a merényletnek olyan következményei lesznek, amelyet később okkal meg kellene bántani az európai politikának. A sikerhez természetesen az is szükséges, hogy minden oldalról azonos bizalommal találkozzék az igazi békétörekvés.

ÓRIASI EMBERTÖMEG LEPTÉ EL BELGRÁDOT

Belgrádi jelentések szerint a temetésre ereglő idegenek valósággal ellepték a jugoszláv fővárost. Az összes szállodák megteltek s nincs már kiadó lakás a magánházakban sem. A hatóságok becslése szerint legalább 150 ezer idegen érkezett a fővárosba a temetés napjára.

A hatóságok mindent elkövetnek, hogy semmiféle rendzavarás ne történjék a királyi temetéssel kapcsolatban. A tartalékos katonák egyrészt is behívták s ezek a rendőrséggel karöltve már megkezdték a gyanús elemek felkutatását. Éjjelenként egymást érik a házkutatások. Minden gyanús elemnek el kell hagynia a fővárost és minden fegyvert eldoboznak.

A legújabb jelentés szerint a temetés délután két órakor kezdődik csütörtökön. A temetés kezdetének pillanatában minden zaj megszűnik. Jugoszlávia kétperces teljes csendben vesz búcsút királyától.

CSALÁDI TANÁCSKOZÁS A TEMETÉS UTÁN

A temetés után a királyi család tagjai tanácskozássra ülnek össze. A tanácskozáson részt vesz Károly román király, Mária román anyakirályné, Sándor király özvegye, Pál, Miklós és Arzén hercegek, valamint Pál herceg édesapja.

Pénteken a kisanant-konferencia kezdődik meg, utána pedig, valószínűleg még aznap, sor kerül a Balkán-értekezletre is.

FRANCIA UJSÁGÍRÓK UTAZIAK BUDAPESTRE

Budapesti jelentés szerint szerdán a magyar fővárosba érkezett Bochan francia újságíró, az Excelsior egyik munkatársa. Hír szerint a napokban megérkezik a Paris Soir kiküldöttje is. A francia újságírók Magyarországon akarják tisztázni azokat a vádaskodásokat, amelyeket a merényletrel kapcsolatban a francia sajtó egyrésze és a kisanant-államok sajtója hangoztat Magyarországon.

A magyar hatóságok kijelentették, hogy a legnagyobb előékenységgel állnak a francia újságírók rendelkezésére és teljesítik minden kívánságukat. Lehetővé teszik, hogy a két francia személyiség látogasson el Jankapusztára s a saját szemével győződjék meg arról, hogy egészen hamis híreket közöl a Magyaror-

szággal ellenségeskedő sajtó az ottani állítólagos horvát táborról. Bemutatják a két újságírónak Premec Ede horvát emigránsvezért is, akit már a Kuria is 15 évi fegyházzal sújtott azért, mert pokolgépet tartalmazó csomagot küldött Jugoszláviába és ezzel halálát okozta két jugoszláv vámtisztnek.

EGY ÚJ TITOKZATOS EGYÉN TUNT FEL A MERÉNYLÖK UTÁNI NYOMOZÁSBAN

Anemaséból Marseillebe szállították a letartóztatott két bűntársat, Raicsot és Pospisilt. Ide szállítják Malnyt is, mert a rendőrség úgy határozott, hogy

itt csoportosítja a merénylek utáni nyomozás összes adatait.

Malnyt újra kihallgatták, de új adatokat nem kaptak tőle.

Új nyomot azonban talált a rendőrség a kihallgatás során. Kiderült ugyanis az, hogy a Rue St. Ann-utcában levő

Belgium is új nyomot szolgáltat

Az egyik belgiumi város rendőrsége előtt jelentkezett Stoppel kereskedő s előadta, hogy a merénylek egyikével, azaz, aki magát Benesnek nevezte, de aztán kiderült róla, hogy az igazi neve Raics, júniusban Belgrádban találkozott. Később, szeptember hónapban újra látta Münchenben. Akkor más néven szerepelt s akkor használt neve kétségkívül felfedi igazi kilétét.

Az új belga tanu természetesen közölte azt is, hogy az összeesküvőt miként hívták akkor, amikor ő megismerkedett vele, ezt a nevet azonban a francia rendőrség egyelőre titokban tartja. Egyes vélemények szerint ez az új nyom minden eddiginél szenzációsabb eredményeket ígér.

HÁROM HELYEN KÉSZÍTETEK ELŐ MERÉNYLETET SÁNDOR KIRÁLY ELLEN

A letartóztatott összeesküvők vallo- másából a francia rendőrség megállapította, hogy az összeesküvők általában

szállodában nem Malny szállott meg, a hogyan eddig sejtették, hanem egy igen előkelő idegen, aki olasznak vallotta magát és a bejelentő lapra „Vondracek kereskedő” nevet írta. A szálloda személynének vallomása szerint az idegen urral egy feltűnő szépségű hölgy is volt, aki feleségként szerepelt. A „háaspár” egymásközt olaszul beszélt a férfi azonban franciául is kifogástalanul tudott. Gépkocsin érkeztek a szállodához s a legjobb szobákat keresték. Időnként ugyancsak gépkocsin meglátogatta őket egy ur, aki Clarke követési tanácsosnak mondotta magát. Az autónak is diplomáciai jelzése volt.

A házaspár október ötödikén távozott a szállodából s azóta a rendőrség nem tudja követni a nyomát. A gyanú főként azért irányul ellenük, mert az a nő, aki a merényletnek löszert és pénzt szállított, vagyis az összeesküvő banda tagja volt, ugyancsak Vondracek Mária néven szerepelt.

nem nagyon bíztak a marseillei kísérletben s ezért még két helyen készítettek elő merényletet. A második kísérlet Párisban lett volna, a harmadik pedig Lausanneban. Érdekes, hogy a nyilvánosság nem tudott semmit Sándor király tervezett lausanei látogatásáról de a merénylek erről is értesültek. Sándor király gégebaját akarta megvizsgáltatni az egyik híres lausannei specialistával. A merénylek azt is tudták, hogy ki ez a specialista s a merényletet az orvos lakásának a kapujában tervezték. Számitásuk szerint a király az orvoshoz legfeljebb egy-két kíséreléssel ment volna s így ezt a harmadik kísérletet tartották a legbiztosabbnak.

GÖRING ATUTAZOTT BUDAPESTEN

Göring porosz miniszterelnök repülőgépe szerdán délben érkezett a budapesti repülőállomásra, ahol Rákosi magyar légügyi felügyelő és a német követség emberei fogadták. Göring egy óráig pihent Budapesten, étkezett s aztán tovább

repült Belgrád felé. A gépet maga vezette.

Esti telefonbeszélgetésünk adja hírül, hogy Doumergue francia miniszterelnök hosszasan kihallgatáson fogadta a párisi olasz követet. A tanácskozásról nem adtak hivatalos jelentést. Párisban ez a kihallgatás és az Ouvre című lap legújabb cikke keltett nagy feltűnést szerdán. A lap nagy cikket közöl a felelősség kérdésében s nyomatképesen állapítja meg, hogy a békét veszélyeztetik azok az államok, akik a merényletrel kapcsolatban Magyarországot, vagy más állam ellen izgatnak felelőtlenül.

Tatarescu a rádióban elparentálja Sándor királyt

Bukarest, október 18.

Csütörtökön, Sándor király temetése napján, az üzletek délelőtti 10 órától délután 3-ig zárva maradnak. Este az összes látványosságok szünetelnek. A rádióban Tatarescu miniszterelnök parentálja el a román nemzet nevében a délszláv királyt.

A francia követ Tatarescunál

Bukarest, október 18.

48 óra óta a főváros diplomáciai körében szokatlan élénkséget lehet tapasztalni. Tegnap D'Ormesson bukaresti francia követ hosszasan tanácskozott Tatarescuvval. Ezután Jean Seba cseh követ kereste fel a miniszterelnököt. Később a francia követ Savel Radulescu külügyi alminiszterrel tárgyalt, ma délután pedig újból kihallgatáson jelentkezett Tatarescunál. Más államok követei egymás között folytattak megbeszéléseket.

Felülvizsgálják a löszolgabírák helyzetét

Bukarest, október 18.

Inculetz miniszter utasítására megkezdődött a belügyminisztériumban a löszolgabírák helyzetének a felülvizsgálása. A munkálatokat egy háromtagú bizottság végzi, mely Juca alminiszterből, Goma vezérfelügyelőből és Jesanu minisztériumi igazgatóból áll.

A lej kültöldön

Prága 17.85—18.15.
Budapest 3.45—3.46.
Bécs 2.95—2.97.
Berlin 24.88—24.92.
London 490.

A Hadházy-ügy

Még ezzel a második törvényszéki ítélettel sem szűnt meg a Hadházy-ügy. Még következik egy harmadik.

Az első ítéletnek következménye volt a második ítélet és a harmadik ítéletet feltétlenül befolyásolja ebben a második perben elhangzott ítélet.

A per szereplői dr. Hadházy Kálmán és dr. Ormay Lajosné. Mindketten ismert, szeretett és becsült tagjai a magyar középosztálynak. Az egyik szalontai ügyvéd, volt főispán, földbirtokos, a másik pár hónappal ezelőtt elhalt Ormay Lajos szalontai ügyvéd felesége.

Ugy hiszem, nem érdektelen, ha sorjába végigfutok a történeteken. Mert a tényállás ismeretével nemcsak egy szerelmi élet intim részleteit szellőztetem, hanem önkénytelenül is keresztmetszetet adom egy tönkrement társadalmi rétegnek.

Tehát az első per.

Dr. Ormay Lajosné megjelenik dr. Hadházy Kálmán irodájában és átad neki négy százezer lejt azzal, hogy Hadházy az összeget utálja át egy pesti banknak. Valami birtokvásárlásról van szó. Közben Hadházy és Ormayné már hosszú idők óta jóba vannak. Szerelmek egy másba. És telnek a hetek. A szerelmi viszony a legdiszkrétébb. Hadháznak felesége van, Ormaynénak is férje és három nagy leánygyereke. A szerelemről nem tud senki. Hadházy és Ormayné olykor elutazik. Pesten és Bécsben találkoznak. A család semmit sem sejt. Tovább és összejönnek és barátkoznak, mint azelőtt. Az utazások azonban sokba kerülnek és Hadházy az uton drága ékszereket vásárol az aszszonyának. Százszázakat költenek el együtt.

Egy nap aztán Ormay reklamálja a felesége utján átadott négy százezer lejt. Ormayné kijelenti, hogy ő átadta Hadháznak. Szó szót követ. Ormayné elrohan Hadházy irodájába s itt Hadházy bevallja, hogy a pénzt nem fizette be. Elköltötte. Együtt költötték el.

Ormayné dilemma előtt áll. Most vagy be-

vallja, hogy együtt költötték el a négy százezer lejt, a szerelmes pesti és bécsi napok alatt, vagy...

Es Ormayné a második vagy mellett dönt. Hazamegy és azt mondja a férjének: Hadházy elcsikkasztotta a pénzt.

A dráma első felvonása.

A régi világban Hadházy Kálmán visszafizeti a pénzt. Ha nincs meg, előkeríti valahonnan. Földbirtok, állás, előkelő rokonok, özsekkötés, nem hagyják volna elpusztulni Hadházy Kálmánt. Most azonban ilyenekről szó sem lehetett. Most itt csak egy ijedt aszszony volt Ormayné, aki megcsalta az urát, sejtette ennek következményeit, rémegtett a gondolatától is, hogy ez kiderül. És itt állt Hadházy Kálmán, aki az impérium után teljesen tönkrement, mert elszegényedett körött egy város, egy környék, egy egész világ, amiből hajdanta a virágzó iroda működött és tellett gazdag életre. A pénzt nem tudja visszafizetni.

Ormay Lajos sikkasztásért felfelmenti Hadházy Kálmánt.

Es következik a tárgyalás napja. Most már halálos ellenségek a hajdani szeretők. Hadházy Kálmán nem akar áldozat lenni s nem akarja, hogy a világ csak egyszerű sikkasztónak vegye. Nem akarja, hogy olyannak lássék, mint aki csak egyszerűen elcsikkasztja a rabított pénzt. Ezt nem vállalja a régi Hadházy Kálmán és az új Hadházy Kálmán, ez a keszényedett és megváltozott. Hadházy Kálmán tudja és érzi, hogy egy szerelmi világ fellebbentésével enyhítő körülményeket talál a maga számára. És megszűnik a régi magyar virtus. Megszűnik vállalni következményeit annak, amit tett. Meghal a régi Hadházy Kálmán, aki azelőtt talán főbelövi magát egy hasonló tragédia kapcsán. Most nem teszi. Nincs ereje hozzá. Már nem a régi, erős Hadházy Kálmán. Ez már egy másik kisebbségi ügyvéd, aki nem ismeri az állam nyelvét, akinek tönkrement az irodája, az élete, a jövője. Akinek tehát minden mindegy, aki évek óta mindennap meghalt egy keveset s most szótlen-

és talajtalanul áll ezen a viharos erdélyi porondon és...

Es kiteríti a tárgyaláson ezer és ezer enibet előtt legbensőbb szerelmi viszonyát és annak legintimebb részleteit. Mindenbe belekapaszkodik, mindenben kiutat vél és keres.

Ormay Lajosné mindent tagad. Őrá nem költött semmit Hadházy Kálmán. Es megesküszik.

Hadházy Kálmánt félévre itéli az ítéletábla. Hadházy Kálmán azzal megy haza, elrontott és tönkrement szalontai életébe, hogy elpusztítja Ormay Lajosné.

Es következik a második per.

A második per már rövid. Minden tanu Ormayné ellen vall. Behizonyosodik, hogy Hadházy szeretője volt, behizonyosodik, hogy rengeteget költött rá és rengeteg ékszer vásárolt, az „elsikkasztott” pénzből. Ormay Lajosné tehát az első tárgyaláson hamisan esküdött. Ez most behizonyosodik. A törvényszék három hónapra itéli Ormay Lajosné, hamis eskü miatt. Hadházy visszaüti.

Es a harmadik per...

A harmadik per, ami majd végső fórumon a semmítőszéknek Hadházy fölött mond ítéletet, az még csak most fog majd elhangzani. De befolyásolja ez a második ítélet, ahol kiderült, hogy Ormayné hamisan esküdött az első tárgyaláson, tehát igenis együtt költötték el a pénzt Hadházy Kálmánnal. Es itt már csak egy bírói vélemény kell, amely esetleg felmenti Hadházy Kálmánt.

Az az ítélet azonban már nem befolyásolja, akár elítéli, akár felmenti Hadházy Kálmánt, sem az ő, sem az Ormay Lajosné életét. Ez az ügy, ez a szerelmi viszony, nem kerülhetett volna nyilvánosság elé, csak ebben az erdélyi pusztulásban, ahol dr. Hadházy Kálmánnak és dr. Ormay Lajosnénak, már mindegy volt, hogy mi következik. Mindegy volt, hogy egy-két fokkal, egy-két lépéssel előbbre kerül-e az életük a pusztulásban.

Az a harmadik ítéletet még nem mondták ki Bukarestben, de itt Erdélyben már elhangzott az ítélet a boldogtalan magyar középosztály fölött.

GABOR ISTVÁN

Önbortválkozóknak fontos!

Egy egész egyszerű módszerrel lényegesen megkönnyítheti a bortválkozást 2 perccel a szappanozás előtt egy kis Nivea-cremet dörzsöljünk a bőrére. A hatás meglepő lesz. A bortvakésnek könnyű dolga van és játszva síklík a bortás arcon. Nem érez égést és feszülést a bőrön. Még bortválkozás után sem lesz bőre vörös és felvakart. Vigyázzon, óvja bőrét és tegye kellemessé a bortválkozást Nivea-crem használata által.

BEIERSDORF & CO. S. A. R. L. BRAȘOV Strada Iuliu Maniu 39

Nivea-Creme: dobozokban á Lei 16.—, 34.—, 72.—, tubusokban á Lei 30.—, 45.—

Halálos ítéletek Spanyolországban

700 név a kivégzendők listáján

London, október 18.

A Times jelentése szerint a spanyolországi forradalom végleg elnyomottak tekinthető. A kormánycsapatok három oszlopban üldözik a makacsul védekező forradalmárokat s nem riadnak vissza a legmodernebb harcászati eszközöktől sem,

hogy véget vessenek az ellenállásnak. A lap szerint Oviedóban, ahol a harcok már véget értek, 700 felkelő neve szerepel a kivégzettek és az elesettek között. A kormánycsapatok minden embert rögtönítélő bíróság elé állítanak, akit fegyveresen fognak el. A rögtönítélő bíróság pedig csak halált osztogat.

Megszűnik a kontingentálási rendszer

A miniszterközi értekezlet elfogadta a kereskedelmi miniszter javaslatát

Bukarest, október 18.

Az új kiviteli és behozatali rendszer megállapítása kérdésében már napok óta beható tanácskozások folynak az illetékes körökben. Tegnap este az ipar- és kereskedelmi minisztériumban Tatarescu elnöke mellett igen fontos megbeszélés volt, amelyen Slavescu pénzügyminiszter, Manolescu-Strunga kereskedelmi miniszter, Inculetz belügyminiszter, Dimitrescu bankkormányzó és több alminiszter vett részt. Az értekezleten megtárgyalták Manolescu-Strunga miniszternek az új behozatali rezsime vonatkozó két javaslatát és úgy döntöttek, hogy

azt a javaslatot fogadják el, amely a kontingentálás megszüntetéséről intézkedik. Egyben leszögezték, hogy a devizák ellenőrzését továbbra is a Banca Națională fogja végezni.

Az ülés végén Manolescu-Strunga kijelentette az újságíróknak, hogy a kontingentálási rendszer a legrövidebb időn belül megszűnik. Mivel a kormány gazdasági szakminiszterei elfogadták az ilyen értelemben elkészített javaslatát.

Értesülésünk szerint a kérdésben véglegesen a kormány gazdasági bizottsága dönt, mely a napokban ül össze.

ÖSSZEÜLT A KORMÁNY GAZDASÁGI BIZOTTSÁGA

Ma este 7 órakor összeült a kormány gazdasági bizottsága, hogy döntsön Manolescu-Strunga kereskedelmi miniszter javaslatáról, melynek intézkedéseivel lapunk más helyén foglalkozunk. Az ülés lapzártakor még tart. Vezető gazdasági körökben úgy tudják, hogy egy a pénzügyminiszter, mint Constantinescu alminiszter ellene van a kontingentálás megszüntetésének. Nem tartják kizártnak, hogy az elmentek a kormány kebelében váratlan bonyodalmakhoz vezethetnek, annál is inkább, mivel Manolescu-Strunga, a hírek szerint, tárcáját köti a javaslatához.

Román-szovjet gazdasági bizottságot létesítenek

Bratianu György nem cáfolja a két liberális párt egyesüléséről elterjedt híreket

Bukarest, október 18.

A Dinu és Gheorghe Bratianu kibékülésének, illetve a két párt fúziójának a kérdése egyre inkább foglalkoztatja a belpolitikai köröket. A gheorghisták táborában nem tagadják, hogy

a két Bratianu között helyre állott a régi jó viszony, sőt Bratianu György állítólag felhatalmazta a kormánypárt elnökét, hogy alkalmas pillanatban proklamálhassa a két párt egyesülését.

A Curentul megállapítja, hogy az öliberális pártban fellépett áramlatok ellene vannak a kibékülésnek. Különösen a fiatal elemek neheztelnek Bratianu Györgyre, amiatt, hogy Duca halála után sem szüntette meg támadásait a liberális párt ellen. A lap megjegyzi, hogy a kormánypárt erőviszonyai ma már annyira megváltoztak, hogy Bratianu Dinu maga sem beszélhet az egész párt nevében.

Az ujliberálisok ma nyilatkozatot adtak ki a tárgyalásokról elterjedt hírekkel kapcsolatban. Eszerint Bratianu György a vidéken tartózkodott és nem találkozott Bratianu Dinuval s Bukarestbe is csak azért utazott, hogy pártja megyei vezetőivel találkozzék. Érdekes, hogy a nyilatkozat csak a két pártvezér találkozásának a hírét cáfolja, de nem is érinti a két párt egyesüléséről elterjedt híreket.

AVERESCU

BESZÉDET MOND KRAJOVÁN

Averescu marsall, aki a gyász jeléül elhalasztotta a néppárt jasi gyűlését, e héten Krajevára utazik, ahol fontos nyilatkozatokat szándékozik tenni a belpo-

litikai és a nemzetközi helyzetről. Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a marsall krajovai beszédét.

NEM NYILATKOZIK A SZOVJET-DIPLOMATA

Boris Nicolaev szovjet követségi tanácsost, aki az Athenae Palace-ban szállott meg, ma lakásán felkeresték a fővárosi újságírók és nyilatkozatot kértek tőle a szovjetkövetség felállításával kapcsolatos időszerű kérdésekről. A követségi tanácsos kijelentette, hogy bár számára nagyon megtisztelő a sajtó érdeklődése, mégsem

nyilatkozhatik, mivel kormánya rendelkezése értelmében szovjet-diplomata külföldön nem adhat sajtónyilatkozatot. Ezután Nicolaev elbeszélgetett az újságírókkal, természetesen a legártatlanabb dolgokról.

Az Adeverul úgy tudja, hogy az eddigi tárgyalások eredményeképpen román-szovjet gazdasági bizottságot létesítenek, melynek keretében két albizottság fog működni. Az egyiknek hatáskörében a pénzügyi és gazdasági kérdéseket utalják, a másik a szervezéssel kapcsolatos problémák gyakorlati megoldását észíti elő.

Szomorú jelentés a bányavidékről

Ujabb munkáselbocsátásokra van kilátás a Zsilvölgyében

A bánya szénosztályozójának megszüntetésével 410 munkás válik feleslegessé

Petrozsény, október 18.

A lónyai állami bányákban, mely 1926. május 1-e óta — mint kommercializált üzem — működik, még ma is 700 alkalmazott, — bányász, más munkás, műszaki és kereskedelmi tisztviselő, mérnök, igazgató, — keresi meg a kenyerét. Pedig a kommercializálás óta három bányának, az alsó- és felsősimpainak és a „Defornak” a megszüntetésével

a napi 80 vagonos termelési átlag 30 vagonra esett, amit az egyetlen üzemben maradt bányából, a „Zsieciből” termeltek ki. Kilencszázhuszonhat előtt a 80 vagon, ma

a 30 vagon a lónyai bánya a petrozsényi teherpályaudvar mellett épült szénosztályozóba szállította be, ahol azt megrostálva, por, apró és darabos szén-minőségek szerint osztályozták. E munkálatoknál 110—130 ember kapott állandó alkalmazást, mert az osztályozó, mely évtizedekkel ezelőtt épült, nem tartozik a racionalizált üzemekhez. Itt még nem vette át az uralmat a gép s így nélkülözhetetlenek voltak a munkáskezek.

De — csak voltak! Mert a „Petrozsényi” bányatársaság a lónyai osztályozó felett is megkongatta a lélekharangot.

A mult hét elején híre terjedt, hogy a szénosztályozót megszüntetik s a jövőben a lónyai szenet is a „Petrozsényi” petrillai modern üzemben dolgozzák fel. Hitetlenkedve fogadták a hírt.

— Petrillán nincs a mosónak annyi tartaléka, hogy a lónyai szenet is befogadhassa — mondták.

— És nincs is mivel odaszállítani a szenet, — tették hozzá a reménykedők.

Ebben igazuk volt, de csak pillanatnyilag, mert

folgó hó 15-én, azaz hétfőn, mintegy igazolásul az elterjedt hírek valódiságának, megkezdtek a petrillai szénmosónál a lónyai szén befogadására szolgáló tartályok építését és ezzel egyidejűleg egy iparvágány lefektetését

mely a lónyai „Zsiec” bányát fogja összekötni a szénmosóval, megoldva így a mosóhoz való szállítás kérdését is.

Igy a lónyai szénosztályozónál dolgozó 110 munkásra egy-két hét múlva a társulatnak nem lesz többé szüksége.

HA FELEPITIK A KÖTÉLPÁLYÁT

De ez csak kezdet. A „Petrozsényi” ugyanis a mosót a lónyai bányákkal csak ideiglenesen köti össze iparvasúttal,

tavasszal kötélpályát építenek a két üzem között s ennek igénybevételével lényegesen kisebb üzemköltséggel biztosítják a szénszállítását.

De ez nem volna baj, ha a kötélpálya megépítése nem tenné egyszersmint feleslegessé az eddigi kifizetések fenntartását is.

Ezeknél pedig háromszáznál több alkalmazott dolgozik.

— Háromszáz meg 110 az 410. Ha ezt levonjuk a hétszázból, nem marad csak 390. Szükség van-e 390 ember adminisztrálásához 2 igazgatóra, 4 mérnökre, 25 tisztviselőre és 42 al-tisztre? — Kérdik egymástól a zsilvölgyiek. Aggodalmas arcukról könnyen leolvasható a válasz.

Vagyis a lónyai bánya, mely egykor nemzetgazdasági szempontból is fontos szerepet töltött be, elveszti minden jelentőségét s a „Petrozsényi” bányatársaság egyik kis mellék-bányájává zsugorodik össze.

Zsilvölgye tragédiája nem akar végetérni.

— Ideges embereknek és lelkibetegeknek az igen enyhén ható, mindig megbízható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendszeres bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt.

A tábla leszállította a gyilkos diákok büntetését

Bukarest, október 18.

A tábla ma hozott ítéletet Popovici képviselő három diákgyilkosának fellebbezési ügyében. Dinescu büntetését 12-ről 10-re, a Rascanuét 10-ről 8-ra, a Grigoriuét pedig 3-ról 2 évre szállította le.

Az angol titkosrendőrség segítségével átszervezik a szigurancát

Bukarest, október 18.

A Lupta úgy tudja, hogy a legutóbbi események szükségessé tették a román szigurancát átszervezését is. A lap szerint a belügyminisztérium az átszervezési munkálatok során igénybe fogja venni az angol híres „Intelligence Service”-nek és a „Scotland Yard”-nak a segítségét.

Október 22, hétfő

SZIGETI

Zongoránál: **Nikita de Magaloff**

Redoute, Astra-Lux

Jegyek 150—50 leiig. — Elővétel a jegypénztárnál 10—1-ig és a Brassói Lapok Könyvostályaiban egész nap.

Minisztertanács dönt a nyelvvizsgákon meg nem felelt kisebbségi állami alkalmazottak sorsa fölött

Nagyvárad, október 18.

A nemrégiben levizsgáztatott kisebbségi tisztviselők és alkalmazottak között egyre jobban terjed a nyugtalanság. A vizsgáztatások eredményét annak idején nem hozták nyilvánosságra azzal az indoklással, hogy a végső szót a minisztérium mondja majd ki. A minisztérium viszont még mindig hallgat s ez a hallgatás igen alkalmas arra, hogy a legriasztóbb hírek keljenek szárnyra az amugyis ideges — és joggal ideges — kisebbségi hangulatban.

A nagyváradai megyefőnök most érkezett vissza Bukarestből, ahol több fontos közigazgatási kérdés elintézése érdekében járt. Az érdekelt kisebbségi tisztviselők abban bíztak, hogy a megyefőnök most az ő ügyükben is hoz valami biztos híradást, mert a bizonytalanság még a biztos rossznál is kegyetlenebb valami. A B. L. munkatársa az érdekelt kisebbségi tisztviselők nyugtalanságának és feszült várakozásának adott kifejezést, amikor a vizsgáztatások eredményére vonatkozólag kérdéseket intézett a hazaérkezett megyefőnökhöz.

A megyefőnök rendkívül érdekes, hihetőleg országos érvényű tájékoztatást nyújtott.

A nagyváradai megyefőnök nyilatkozata szerint sok lesz a nyugdíjazás és az — Ókirályságba való áthelyezés — és lesznek természetesen elbocsátások is

Kijelentette, hogy a vizsgáztatás eredményéről szóló jegyzőkönyveket még nem terjesztette be a belügyminisztériumba. A kérdés ugyanis annyira fontos, hogy először a minisztertanácsnak kell eldöntést hoznia: mi történjék azokkal a kisebbségi tisztviselőkkel, akik a nyelvvizsgát nem állották meg sikerrel.

A belügyminisztérium csak akkor fogantatja majd a szükséges intézkedéseket, ha a minisztertanács meghozza elvi döntését.

A várható döntésre vonatkozólag a megyefőnök a következő kijelentéseket tette: — *Annai bizonyos, hogy igen sok nyugdíjazás lesz. Természetesen lesznek, kisebb számban, elbocsátások is. A kisebbségi tisztviselők közül sokat az ókirályságba helyeznek át.*

En elismerem, hogy ez, egyelőre, sok kellemetlenséget jelent az áthelyezetteknek, akik üldözésnek fogják az áthelyezéseket minősíteni, végeredményében azonban ezek az áthelyezések jószándékkal történ-

nek. Az érdekelt kisebbségi tisztviselők megbízhatóságuk és tudásuk megbecsülésének vehetik, hogy bent az ország belsejében kapnak fontos közigazgatási helyeket, megbízásokat.

A megyefőnök nyilatkozata mindenestre érdekes felfogásról tesz tanúságot, alig hisszük azonban, hogy ez a szempont megnyugtathatná az érdekelt tisztviselőket. Kétkednek és joggal kétkednek abban, hogy valóban fontos, megbecsülésre valló közigazgatási helyeket, megbízásokat kapnának az ország belsejében. Aztán igen furcsán hat az is, hogy megbízhatóságuk elismeréseképpen szakítják ki őket eredeti helyükről, régi ismerőseik, barátai, nyelvteltestőreik soraiból. Kisebbségi nyelvtudásukra nem az ország belsejében volna szükség, hanem ott, ahol a kisebbségek élnek. Ezeket a területeket határoztattak az állam hasznára van nyelvtudásuk. Illetve az állam hasznára volna akkor, ha valóban a józan hasznossági és emberséges elv érvényesülne a nemzeti türelmetlenség és vak elfogultság helyett.

Megfojtottak egy polgármestert Ausztriában

Bécs, október 18.

Ausztriában újra megdőböntő politikai gyilkosság történt.

Pensee városka polgármesterét, az ottani kazafias front vezérét, éjszaka ismeretlen tettesek megfojtották.

A rendőrség véleménye szerint a politikai gyilkosság ténye nyilvánvaló. A merénylek kitérésére kiderítésre erősen folyik a nyomozás.

Beszűntetik

a Kolozsvár-Budapest közötti

hálókocsijáratot

Budapest, október 18.

A MÁV vezérigazgatósága elrendelte, hogy október 19-től kezdve a Budapesti Keleti Pályaudvar és Kolozsvár között helenként négyszer közlekedő hálókocsijáratot, újabb intézkedésig, szüntessék be. A rendeletet utashiány miatt adta ki a vezérigazgatóság.

Egy évet kapott a brassói pénzhamisító

Brassó, október 18.

A brassói törvényszék ma hozott ítéletet György Gyula brassói lakos pénzhamisítási ügyében. György Gyula, aki valaha önálló műhellyel rendelkező asztalosmester volt, 20 és 10 lejesek hamisításával próbálkozott, a pénzjegyeket azonban olyan primitíven utánozta, hogy első értékesítési kísérleteinél rajtavesztett. A gyanus pénzzel fizető György Gyulát annak idején letartóztatták és a rendőrségi kihallgatás után vizsgálati fogságba került.

A ma lefolytatott törvényszéki tárgyaláson Radu Pascu főügyész a pénzhamisító példás megbüntetését kérte a bíróságtól. A védő azzal mentegette György Gyulát, hogy inséges helyzete kényszerítette erre a ballépésre, amely, ha a primitíven hamisított pénzjegyeket megnézzük, ezinte nevetségessé válik a hamisító.

A törvényszék György Gyulát bűnösnek találta és az enyhítő körülmények tekintetbe vételével egy évre ítélte, továbbá 2000 lej mellékbüntetésre és háromévi politikai jogvesztésre. Az ügyész az ítéletben megnyugodott, míg György Gyula elbűnbizását jelentette be.

Újra sztrájkba léptek a pécsi pokol-bánya megmentett munkásai

Kijelentették, hogy alaposabb megfontolás után nem fogadják el a négy pontos megállapodást

Budapest, október 18.

A Nemzeti Újság jelentése szerint a pécsi vasbánya megmentett munkásai újra sztrájkba léptek. Kijelentették, hogy most alapos megfontolás után nem fogadják el a négy pontos megállapodást.

Lent a bányában, 109 órás éhsztrájk után nem volt elég szellemi és fizikai erejük ahhoz, hogy a javaslatokat eléggé elbírálhassák volna. Gyengeségük volt az oka, hogy belementek az egyességekbe s így azt most semmisnek tekintik.

A bányagigazgatóság nyilván a maga védelmére, olyan híreket indított utnak, hogy a sztrájkoló bányászok vidáman és egészségesen jöttek fel a bányából, egyáltalában nem voltak kitéhezettek, soknál még akkor is volt élelmiszer, sőt az egyik

tárnában több mázsa élelmiszer találtak a munkások kivonulása után. Ezekre a hírekre a keresztényszocialista bányászok az alábbi nyilatkozattal feleltek:

— Egyetlen szó sem igaz abból, hogy a munkások élelmiszer vitték volna magukkal a tárnákba. A sztrájkot becsületesen viselték, élelmiszer egyáltalában nem vettek magukhoz.

Az utolsó órákban egyesek annyira nem bírták már az irtózatosságot, hogy fel akarták akasztani magukat.

Meg kellett kötözni őket, hogy öngyilkosságot ne kövessenek el. Az éhsztrájk 32 munkást annyira megviselt, hogy felszínre hozataluk után nyomban kórházba kellett vinni őket. Másokat a lakásukon ápolnak.

Sepsiszentgyörgyön hét házat árvereztek el adóba

és mind a hétet potom áron a kincstár vette meg

A berecki perceptor az egyetlen kabátot, nadrágot és csizmát is leszedi az adóalanyról

Sepsiszentgyörgy, október 18.

Köztudomású, hogy a Székelyföldön a legkiméletlenebb módon dolgozik az adóprés, dacára annak, hogy a székely vármegyék országos viszonylatban is a legmagasabb adót fizetik. Minden eddigi elképzelést felülmul azonban az az eljárás, amely néhány hét óta honosult meg Háromszék megyében. A Magyar Párt sepsiszentgyörgyi irodájába egymás után érkeznek a panaszok a megye különböző részeiből s ezekben elmondják, hogy az adóhivatalok nem egyszer túllépik még a törvény által megengedett lehetőségeket is, hogy a fennálló adótartozást minél sikeresebben és eredményesebben behajthassák.

Az adóprés Kézdivásárhelyen és környékén szorít a legkiméletlenebb erővel. A közelmúltban beszámoltunk arról, hogy a kézdivásárhelyi adóhivatal több mint ötven vásárhelyi székely iparos és kereskedő házára tüzött ki ingatlan árverést október hó második felére. Annakidején a megye magyarságának számottevő kép-

viselői mindenfelé közbenjártak, hogy az árverések felfüggesztését elérjék. Fáradozásuk azonban ezigdig semmi eredményt sem járt, sőt a napokban már meg is kezdték az ingatlanok elárverezését.

Ezigdig hét házat árvereztetett el az adóhivatal és miután vásárló egyik árverésen sem jelentkezett, mind a hét házat a kincstár vette meg negyed, illetve ötöd áron.

Kimélet nincs. Aki az árverés napjáig egész jóllátalékát ki nem egyenlíti, annak a házat menthetetlenül elárverezik.

Egymásután érkeznek a panaszok Berecki községből is, ahol Tálugan Gheorghe perceptor még a törvénytelen eszközöktől

Rádió hallotta már,
hallgassa meg
személyesen

SZIGETI-t

0.08 m/m.
BOROTVAPENGE

Lila borítékban, elegáns celluloid dobozban, „Energie” arauylelirattal.

EGYEDÁRUSÍTÓ

E. MALAMUD Bukarest, Str. Udricani 12

sem riad vissza, csak hogy minél szebb eredményeket tudjon felmutatni. Így például

Bara József gazdálkodónak a lábairól huzta le egyetlen pár csizmáját egy 150 lejes adótartozás fejében, id. Csavar Józsefnek a jöoore ellett petőmagkésztetét foglalta le és szállította el, míg Balogh Dávidot valóssággal levelezette, elszedte tőle kabátját, kalapját és csizmáját is.

Ugyanez történik Dálnok községben is azzal a különbséggel azonban, hogy itt

a lefoglalt és elszállított gabonaféléket és tárgyakat potom áron rendszerint maga a perceptor ur szokta összepásztrolni, aki ezen ránézve igen keileres foglalkozás mellett máris meggazdagodott.

A fentiekhez hasonló sérelmek csaknem minden háromszék megyei községben előfordulnak. A lakosság körében egyre nagyobb az elkeseredés, annál is inkább mert az adóvégrehajtók a legtöbb esetben meg sem várják, hogy a gazdák maguk adjanak tul terményeiken, hanem a cséplés után azonnal megjelenik, az egész termést lefoglalják, hogy azután potom pénzért elvesztessék.

Véres dráma a cseh-magyar határon

Miskolc, október 18.

Schébel László derenkei magyar állampolgárságu földműves határátlépési igazolvány nélkül látogatta meg a cseh területen levő Jablonc községi rokonait. Visszafelé vezető útjában Heuserle Géza cseh szlovák pénzügyőr elfogta és visszafordította Jablonc felé. Utközben a finánc sértegette a gazdát, aki kikérte magának. Szóváltás támadt, majd a finánc ütlegelni kezdte foglyát, aki az ütésre ütessel felelt. Erre Hauserle a fegyverét használta. Kétszer lőtt, mind a két golyó talált. A gazda eszméletlenül összeesett, mire a finánc sorsára hagyta. Később azonban Schébel magához tért és súlyos sebeivel sikerült átvánszorognia a határon. Most a miskolci kórházban ápolják, felépüléséhez azonban nincs remény. Vallomása alapján a vizsgálatot megindították.

Hoover volt elnököt is kihallgatják Insull bankár bünperében

Washington, október 18.

A bíróság elhatározta, hogy Insull bankár bünperében Hoover volt elnököt is kihallgatja tanuként. Insull ugyanis védekezésében folytonosan arra a bizakodó hangu nyilatkozatra hivatkozik, amelyet 1930-ban Hoover adott az ő pénzügyi és gazdasági terveivel kapcsolatban.

HIREK

Gyógyító szérum a fáradtság ellen

Határozottan komoly és biztató kilátások nyílnak meg a krónikus kifáradástól kinzott kultúrák előtt. A tudományos kutatás nagyszerű eredményei oda vezetnek, hogy ma holnap egyrészt a legnagyobb megerőltetéseket fáradtság nélkül fogja az ember elviselhetni, másrészt agyonhajszolt, túlfáradt és túlingerült kultúráink talán majd üdüléshez juthatnak.

Az elfáradásnak, valamint bizonyos fáradtsági állapotoknak a megszüntetése ma — lehetséges. Egyelőre azonban még folynak az ezirányú kísérletek. A lényegről dióhéjban számolhatunk csak be, s ez a következő:

Kifárasztott állatok izmaiból előállították azt a terméket, amely a fáradtságot előidézi. Ez egy fehérjészerű, könnyen bomló, keserű ízű anyag; pihent állatba fecskendezve kimerültséget eredményez. Lovakon sikerült a fáradási anyagok ellenmértét a szokott módon fokozatos befecskendezéssel kitermelni s ennek az antitoxinnak az a különös értékes sajátsága van, hogy oltás helyett külön bevéve, sőt belélegezve is, kifejtő hatását. Ujabban kísérletképpen egy iskolateremben szétporították ezt a fáradtsági ellenmértét s utána a gyermekek fölfrissülését szemszerűen is meg lehetett állapítani.

Hogy ez az anyag mennyire bevált, azt sok kísérlet igazolja. Ilyen többek között az is, hogy egy ferde helyzetű, forgó korongra bocsátják rá az ellenmértéggel beoltott patkányt, esetleg kutyát, ahol azután napokig futkos az állat anélkül, hogy kifáradna.

Fölmerül az a kérdés, hogy miért nem semlegesíti, vagy teszi valamiképpen ártalmatlanná maga a test a fáradást előidéző anyagokat. Minden valószínűség szerint cselekszi is ezt a szervezet, de az ellenmértéggel mennyisége igen csekély. Ezt akarják, — mint láttuk, — sikerrel — pótolni a mesterségesen kitermelt ellenmértéggel.

Ha a fáradás elleni anyag bekerül a közhasználatba, akkor igazán óriási perspektívák tárulnak az ember elé, hiszen egy üveg ilyen anyaggal a mellényzsebében minden megpróbáltatáson, minden akadályon áttör és olyan célokat valósít meg, amikre az idő s az erő hiánya miatt gondolni sem mert.

— Csikmegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Gál György szeszgyári gazda tiltakarmányt tett csütre hirtelen tüzet fogott. Mire a község kétségbeesett lakossága mentésére sietett volna, porig égett. Az ügyben bevezetett csendőrségi nyomozás gyújtogatást sejt a hirtelen és gyors tüzeset mögött. Ezirányban folytatják a nyomozást. — Felcsik egyetlen sportegyesülete, a csikszentdomokosi Öt Sport Club, szombaton este nagyszabású műsorral egybekötött táncmulatságot rendez, saját pénzére javára. A csikszentdomokosi műkedvelők színre hozzák „Helyet az ifjuságnak” című darabot. A mulatság jövedelmeiből felszereléseit akarja gyarapítani az elismeréssel működő egyesület. — Örömmel állapítjuk meg, hogy Gyergyószentmiklós tanácsa is csinált valamit. Az ottani római katolikus leánygimnázium épületének egyik szárnyát, anyagiak miatt, nem tudták befejezni. Az intézet igazgatósága az építkezés befejezése céljából segílyt kért a várostól. A tanács — dícséretére váljék — ez esetben nem „osztotta ki bizottságoknak” a kérést, hanem határozott és kötezer köbméter fát szavazott meg. Éppen ideje, hogy ilyen, kétségtelenül elismerésre méltó dolgokat is halljunk Gyergyóból.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár által az 1934. április 7-i konverziós törvény 52. paragrafusa és az igazgatósági tanács 1934. augusztus 14-i és október 5-i határozatai alapján tett visszafizetési javaslatot a betétesek és hitelezők többsége elfogadta. Ezáltal az intézettel szembeni, 1931. december 18-a előtt keletkezett mindennemű követelések összege az összes hitelezőkre kötelezően 66,72 százalékra csökkentetik le. Az így lecsökkentett összeget az intézet az igazgatósági tanács által mindenkor megállapítandó részletekben, kamatmentesen, 10 éven belül, vagyis 1944. szeptember 1-ig fizeti vissza azzal, hogyha az intézet ismét osztalékot fog fizetni részvényeseinek, úgy az osztalékfizetés időpontjában még fennálló követelések után a mindenkor osztalékok legfeljebb 1 százalékkal meghaladó kamatot is fog az intézet hitelezőinek téríteni.

Heine fiatalkora idején Düsseldorf a francia köztársasághoz tartozott, később mint vazallus állam a francia császársághoz 1811 és 12-ben Napoleon rövid ideig Düsseldorfban tartózkodott. Erről ír Heine Le Grand című könyvében, amiért most hivatalos német körök megtámadták. Megtámadták most egy évszázaddal később, hogy hazaáruló, hogy a franciákért lelkesedett s ezzel is kimutatta, hogy nem német, hanem francia ember eszméinek, gondolatainak, vágyainak csúcsa. Például — írja a német támadás — így ír Heine: Düsseldorf városa nagyon szép s ha arra gondolok, hogy ott születtem, nosztalgia fog el, hogy hazamenjek... Heine tehát — folytatja a német támadás — nem Németországba vágyott vissza, nem kérte, nem könyörögte, hogy visszatérhessen emigrációjából, nem, ha vágyott valamire, Düsseldorfba vágyott, ami pedig ekkor franciák uralma alatt állott. Egy másik a Le Grand-ból, amibe belekötöttek: ... a győzelem vig népe, énekelve és hangosan átonult a világon, a vidám, de komoly gránátos arcok, a medve sapkák és végül a császár színtelen uniformisa, kis kalapja a fehér ló, a gyeplőt fogó mároánykéz s egy homlok, ami mögött mérföldeszmákban száguldott a gondolat... Soha német emberért vagy német eszméért — folytatja a kötelező kommentár — nem lelkesedett így Heine. Heinét ma idézni úgy hiszem nagyon aktuális. Mindenesetre nem úgy, ahogy ez a haragos kommentár teszi, hanem úgy, hogy a mai Európa nagyon hasonlít ahhoz a gondolat és eszmébénítő száz év előtti Európához, amihez minden kétségbeesésünk és rugdalozásunk ellenére olyan sebesen közeledünk. Heine számára Napoleon mindenkor az eszme, a forradalom, az emberi jogok és a szabadság hordozója s megtestesítője volt s ebben megegyeztek az árja Goethével is. Heinét elragadták az ifjuság számára hozott modern napoleoni törvényhozások s ő, akit szintén azért kergettek hazulról emigrációba, mert beszélni és gondolkodni merészelt, megtudta érteni s együtt is érzett Napoleonnal abban az időben, amikor egész Európa egy Szent Ilona szigete volt, amikor egész Európában leláncolva szenvedett és hallgatott eszme, gondolat és szabadság. Heinét merész kritikái elgáncsollák attól, hogy otthoni temetőben pihenjen, hogy otthon nyugodhasson a hazájában, amit dacára minden támadásának, a rajongásig szeretett Heine így francia temetőben nyugszik, ezzel szemben nem nyugodnak az otthoni gondolat kergetők, akik úgy látják, hogy az élőkkel, akiket kiűldöztek, már végeztek, így hát most következhetnek sorjában a holtak...

FÉRFI NŐI CIPŐBEN

Egész London ismeri Jones őrnagyot, aki merő szeszélyből 40 év óta magassarku női cipőt visel. A furcsa szenvedélynek hódoló őrnagy, annak bebizonyítására, hogy ő nem unikum, 120 pár magassarku cipőt gyűjtött össze, amelyeket — állítása szerint — mind kiváló férfiak viseltek.

— Nagyszebeni magyar intézmények jubilaris ünnepsége. Tudósítónk jelenti: Nagyszebenben 1934. október hó 20-án és 21-én tartja a Nagyszebeni Magyar Dal- és Műkedvelő Társulat alapításának 55 éves, a Nagyszebeni Magyar Polgári Kör 50 éves és a Nagyszebeni Sport Egylet (N. S. E.) 25 éves évfordulójának ünnepét. Október hó 20-án este 8 órai kezdettel ünnepi előadás az Unikumban. Színe kerül: „Erik a buzakalász” című énekes vígjáték. Október 21-én délelőtt fél 12 órakor ünnepi közgyűlés az Unikum dísztermében. Az ünnepi közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Simó József, a Polgári Kör elnöke. 2. A „Dal- és Műkedvelő Társulat” nevében ünnepi beszédet mond: szurdoki Kres Kornél, elnök. 3. A „Polgári Kör” nevében ünnepi beszédet mond: dr. Kóbori József, ügyész. 4. A „Nagyszebeni Sport Egylet” nevében ünnepi beszédet mond: Bicskey Antal, elnök. 5. Tiszteletbeli tagok választása. 6. Üdvözlések. Elnöki zárás. Október hó 21-én délután fél 3 órakor az N. S. E. ünnepi labdarugó mérkőzése az O. N. E. F.-pályán. A résztvevni szándékozó egyesületek kiküldöttjeit — elszállásolás végett — a Polgári Kör címére, Sibiu, Piața Regele Ferdinand 18. címre kell bejelenteni.

— Margittai hírek. Tudósítónk jelenti: Sulyos szerencsétlenség történt Kain Sándor érseki lakos pálinkafőzdéjében. Eddig még ki nem derített okból a pálinkafőzőüst felrobbant s az üstből kifreccsenő forró szilvale sulyos égési sebeket ejtett az egyik körülötte foglalkozkodó munkáson. Az összegett embert kórházba szállították. — Puskás Péter somályi gazda házát, miközben Puskás és családja békeken aludtak, ismeretlen tettesek kifosztották. A tolvajok, akiknek feltétele szerint sze-

kerük is volt, a jómódu gazda házát valóságos kiürítették. A csendőrség bevezette a nyomozást. — Fülöp Károly margittai gazdálkodó kertjében teljesen érett és élvezhető másodszori meggytermést szüreteltek. — Blaga Joan seprűárus szekere, melynek lovai egy elhaladó autót túlköléséről megvadtak, lezuhant az Ipp és Zovány közötti több méter magas országúti töltésről. A lovakat a rájukzuhanó szekér agyonütötte, Blaga azonban még idejében kiugrott s baj nélkül megmenekült. — Megirtuk, hogy a Margittai Takarékpénztár igazgatósága az intézet betéteseivel egyezkedési tárgyalásokat kezdett, melynek során az intézet igazgatóságában a hitelezők képviselői többségi helyet kaptak. Az új igazgatóságnak aztán sikerült az intézet betétoinek nagy részével elfogadtatni a takarékpénztár egységi ajánlatát, mely szerint követeléseiknek huszonöt százalékát fizeti vissza, öt év alatt, kamatmentesen. Ezzel végetért az az évekig tartó elkeseredett harc, melyet a betétesek a takarékpénztár igazgatósága ellen folytattak s biztosítva van az intézet békés felszámolásának lehetősége.

A modern gyermeknevelés kézikönyve! Székely Béla a Te gyereked c. könyvében írja, hogy nincs rossz gyermek és nincsen buta gyermek! Minden ép és egészséges gyermek jónak, okosnak születik. Ha mégis rossz lesz, lélekben, szellemben más, úgy ez a nevelés hibája. Ez a könyv a csecsemőkortól kezdve tanít. Szülőknél, nevelőknél, szakembereknél nélkülözhetetlen. Ára csak 54 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: Kovács Mihályné 60 éves rétyi lakos házának gerendájára felakasztotta magát s mire hozzátartozói ráakadtak, már halott volt. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el. — Bereck községben napok óta veszett kutya garázdálkodik, mely idáig négy kisgyermeket mart össze s mindezideig nem sikerült ártalmatlanná tenni. A megharapott gyermekeket a vármegyei egészségügyi hivatal utasítására a kolozsvári Pasteur intézetbe szállították. — A törvényszék ma háromnapos fogházra és 300 lej kártérítésre ítélte Fábán Imre szentkatolnai susztert, aki ez év tavaszán házába csalta Jakab Amália ottani fiatal leányt s erkölcstelen merényletet akart ellene elkövetni. A leány kiabálására figyelmessé lett szomszédok azonban még idejében közbeléptek s megakadályozták a merényletet. Az esetnek a bíróság előtt lett folytatása s a sepsiszentgyörgyi törvényszék a fenti ítélettel igyekezett a szerelmes suszter szenvedélyeit lehűteni.

— A kolozsvári ítélőtábla hírei. Az ítélőtábla első tanácsa foglalkozott Rades János ügyével, aki a kolozsvári árutőzsde ellen indított kártérítési pert, elmaradt fizetéséért. Radest királyi dekrétummal nevezték ki az árutőzsde igazgatójának, havi ötezer lej fizetéssel. Közben Rades lemondott fizetéséről, majd később megmondolta magát és követelte pénzét. Az árutőzsde a lemondásra hivatkozott és nem fizetett. Perre került az ügy. A törvényszék elutasította Radest keresetével, a tábla viszont most megítélte az 1932. évre szóló 60 ezer lej fizetését és az árutőzsdét a 7 ezer lej perköltség megfizetésére is kötelezte. — Rus Dávid és Benfea Joan szamosmegyei Döböröcsény községbeli lakosok sulyos testi sértés vádjával kerültek a tábla elé. 1932. decemberében Muresan Alex görög katolikus lelkesít és feleségét sulyosan összeverték. A két vádlott nyolcvan százalékos, a pap husz százalékos részesedés-

ABLAK

VIZHATLAN
PALMA-OKMA
TARTÓSTALPAT
Saját érdekében!

sel bérelte a Szamoson közlekedő kompot. A üzleti elszámolás rendben történt meg, de a pap azonfelül azt is követelte, hogy feleségével együtt ingyen szállítsák. Ezen veszték össze. A törvényszék Rusot egyévi, Benfeát másfél évi fogházra ítélte. A tábla most sulyosította az ítéletet. Mindkettőjük büntetését 20-20 havi börtönre emelte fel. — Morar János 6 éves tordamegyei földművest a „Jehova istentartói” vallásos szekta tagját, államellenes irasok terjesztéséért a törvényszék 3 hónapi elzárásra és ötezer lej pénzbüntetésre ítélte. A tábla szerdán tárgyalta az ügyet, de véleménykülönbség támadt a tanácsban és a tárgyalás elhalasztották.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint az északnyugati légáramlás tovább tart. Helyenként eső és hó jelentkezik. A nappali hőmérséklet lényegesen nem változik, éjszakánként azonban a téli jellegű fagy valószínű. Grätzban környékén, valamint Klagenfurtban havazások voltak.

— Nehéz székelésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szívdobogás, gyomornőködési zavarok és különösen a dalmás végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, szűkület — teszik a életet nehezzé igyanak reggel és este negy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a Ferenc József víz műtétek előtti és utáni időszakokban is igen kedvelt, nagyrészt kúráshoz.

(*) Szereltem a strandon. Sigurd Hoel, aki nek könyvét G. Beke Margit pompás fordításban „Szereltem a strandon” címmel hozta ki a Kosmos kiadó, egyike a legjelentősebb fiatal norvég íróknak. Regényének hazájában olyan hatalmas sikere volt, hogy hamarosan filmre vitték. Témája tipikusan „mai” téma. Négy modern fiatalember és öt ugyancsak modern fiatal leány elhatározza, hogy szabadságidejüket együtt töltik el. Kibérelnek tengerparton két házat s egyetlen követelményük egymással és önmagukkal szemben a régi „elavult” világ nem az ő világuk. Nem féltékenykednek, nem romantikusok, nem kell a holdfény s mindaz a sok ócska rekvizitum, amikkel eddig éltek. Kiderül, hogy végül ugyanazt végigcsinálják, ami apáknál kárhoztattak. De míg erre rájárnak, sok minden történik s ezt meséli el Hoel utólrhetetlen kedvességgel, izgalom és érzéssal könnyedséggel. A kitűnő regény 30 oldalon, szép kiállításban vászonkötésben 19 lej a Brassói Lapok könyvosztályánál, Brassó, Kapu u. 56-58 az udvarban.

Szombaton is szünetet tartanak a közhivatalok és az iskolák

Bukarest, október 18.

A minisztertanács úgy határozott, hogy szombaton, Poincaré temetése napján, közhivatalok szünetet tartanak. Ezen napon az iskolákban is szünetel a tanítás.

Brassót is meghódította a Carioca!

Ezért ezzel nyit Clossné és Schwartzné november 1-én kezdődő modern táncintézetet. Összes modern táncok! Beiratkozás naponta délután 2-3 és este 8-9 óra között Brassóban, Szent János-u. 27 sz. alatt.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Kis Kereskedelmi Hírek

A kolozsvári „Cumătru Bun” szeszesitalkereskedés a konverziós törvény 50-ik szakaszában biztosított kedvezmények igénybevételét kérte. Beadványában a cég azt hozza fel indokolásul, hogy egyik hitelezője, Traub Jenő lisztkereskedő szoros zárt alkalmazott az üzlet ellen. Hitelezőinek 5 év alatt fizetendő 50 százalékot kifizetve 6 százalékos kamattal.

*

Leszállították a Banca Albina fizetési kvótáját. Megírtuk, hogy a nagyszabedű Albina-bank eredetileg olyan ajánlatot tett a betéteseknek, hogy 78 százalékot fizet vissza követeléseikből, de utólag nem látta biztosítottak ennek a megegyezésnek a sikerét és ezért a konverziós törvényben előírt választottbírói kiküldetését kérte. A bizottság most fejezte be a munkáját és úgy döntött, hogy az Albina-bank vagyoni helyzete csak 72 és félszázalékos visszafizetési kvótát bír el.

*

Fulcu Joan szászvárosi fűszer- és vas-nyakkereskedő kényszeregyeséget kért.

*

Egybeköltözik a vaskartell adminisztrációja. A volt bukaresti „Eliséc” étterem lebontott telkén az „Adriatica” biztosító hatalmas palotát épít tiszta fémhőből. Az anyagot a Resica szállítja az építkezéshez és ennek ellenében az új épület egy részét a „Socomet”, a Titán-Nadrág-Kaláni Vas- és Fémművek és a Magazinele Unite de Fierărie és acélipari vállalatok fogják lefoglalni.

*

Tévhír a rézarmatúra-gyárak kartell-tárgyalásairól. A bukaresti közgazdasági társaságban olyan hírek jelentek meg, hogy a Metalurgia-Bucuresti, valamint a Metalloglobus cég között kartell-tárgyalások folytak közös eladási iroda felállítására, de a két vállalat között az utóbbi napokban komoly érdekellentét támadt, amely a kartell kilátásait minimumra csökkenti. Ez a hír már csak azért sem komoly, mert a Metalloglobus nem gyárt armatúrákat. Régebben valóban voltak ilyen tárgyalások a bukaresti Parcomet és a Metalurgia-Bucuresti gyárak között, de nem vezettek eredményre és azóta nem indultak meg újabb tárgyalások.

*

A csokoládégyárak közötti verseny, amelyről irtunk már, közös megbeszélésre hozta össze Brassóban a nagyobb gyárak vezetőit a közelmúlt napokban. Az árak lejtőre ugynyan annyira elfajult, hogy például a közönséges főzőcsokoládé ára, amelyet tavaly ilyenkor 85—90 lejért árultak angróban, most 50 lej kilónként. A brassói megbeszélések eredménye még nem ismeretes.

*

Az őszi vetés. Az őszi vetés országsszerte gyorsan halad. Általában kellemes, meleg idő uralkodik. A betakarított tengeri utólsó része még zöld, de a termés jónak mondható. Mintegy 4,5 millió quarter kiviteli feleslegünk van tengeriben.

*

Méhészeti tanfolyam Gyergyószentmiklóson. Tudósítónk jelenti: Gyergyószentmiklós és vidéke méhészegyesülete a csikmezei mezőgazdasági kamarával karöltve, 10 napos méhészeti tanfolyamot rendez. Ennek keretében szakaszerű előadásokat tartanak a méhészetrel kapcsolatos összes tudnivalókról. Gyakorlatilag mutatják be a teendőket. Cél az, hogy minél szélesebb körben terjesszék a komoly jövedelmet jelentő méhészetet.

Terményárak

NAGYVÁRAD

Buza: 450—450, rozs 320—390, tengeri (régi) 280—300, új tengeri 220—260, csöves tengeri 140—160, árpa 280—380, zab 260—270, szén 80—90, lóhere, lucerna 120—140, szalma 50—60 lej.

Egy szűkkörű társaság monopoli-
zálja a dió kiviteltKörülbelül 600 vagon dió vár
exportra

Bukarest, október 18.

Megkezdődött a romániai dióexport, amelynek középpontja Besszarábiában van. Erdélyből azonban már jó két hete szállítottak ki diót a bécsi és budapesti piacra. Tekintettel arra, hogy az idei diótermés elég jó, az exportüzlet is nagyobb szabású lesz, mint tavaly volt. Szakkörök becslése szerint egyedül Besszarábiából ki lehet vinni külföldre az idén körülbelül 300 vagon diót, a tavaly exportált 150—200 vagonnal szemben. Az ország többi részéből körülbelül ugyanennyit számítanak külföldre eladni. Összesen tehát 600 vagonos dióexportra lehet számítani, ha a kereskedők számításai bevalnak.

A dióexport ugyanis nagyon kockázatos üzlet és a jelenleg fennálló kiviteli lehetőségek egyáltalán nem mondhatók kedvezőnek. Mint ismeretes, talán két vagy három évvel ezelőtt a földművelésügyi minisztérium kezdeményezésére megalkult a dióexportörök országos egyesülete, amelynek tagjai vámentesen és

egyéb kedvezményekkel vihetik ki árujukat. Ebben az egyesületben azonban nem kapott helyet minden komolyabb exportör, mert az alapítótágok, akik a kedvezményeket kijárták, féltékenyen őrködnek előjogaik felett és nem hajlandók azokat másokkal megosztani. Az új tagok felvétele ellen az egyesület úgy védekezik, hogy rendkívül magas tagdíjakat és egyéb taxákat követel, amelyeket a legtöbb kereskedő, vagy termelő nem tud, vagy nem hajlandó megfizetni. Különösen nagy akadály a egyesületbe való belépésnek az a követelés, hogy csak az léphet be, aki bizonyos számú vagon dió exportálását igazolni tudja. A kisexportörök ezt a magasan megszabott kivitelt nem tudják igazolni, mert nem is tudják megcsinálni és így még a magas taxák és jutalékok lefizetése ellenében sem lehetnek tagjai az egyesületnek. Ezzel a módszerrel az egyesület néhány alapítótágja teljesen monopolizálja a dió kivitelt és azok a termelők, vagy kisebb exportörök, akiknek a belépését minden uton-módon

igyekeznek megakadályozni, kénytelenek a készleteiket egyesületi tagoknak eladni, mert ha esetleg kapnának is kiviteli engedélyt — ami megint nem megy olyan egyszerűen, — akkor sem tudnák felvenni a versenyt az egyesületi tagok által vámentesen kivitt árujával.

Ez az állapot hozta magával, hogy a kiskereskedők és exportörök nem kötnek üzleteket és így a dióüzlet meglehetősen lanyha, az árak pedig elég alacsonyak a besszarábiai piacon. Míg tavaly, például, amikor gyengébb volt a termés és az export is, 20—22 lej fizettek egy kiló dióért, ma alig lehet jó áruért 11—12 lejnél jobb árat elérni. Körülbelül ugyanez a helyzet Erdélyben is. A diókereskedők és termelők akciót indítottak annak érdekében, hogy a földművelésügyi minisztérium enyhítsen az exportörök egyesületébe való felvétel feltételein és tegye lehetővé, hogy a dióárakat a szabadverseny irányítsa, ne pedig egy maroknyi nagyexportör, akinek semmi érdeke, hogy a termelő és a kiskereskedő is keressen valamit a dión.

A kisantant-államokban
30 százalékkal kevesebb a termés
eredménye, mint lenni szokottA nyugati ipari államok egyre jobb hozamot érnek el:
a hozam ma már Európaszerte tizenöt mázsa

Róma, október 18.

A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézethez már majdnem valamennyi európai állam ezévi gabonaterméséről szóló jelentések beérkeztek, úgyhogy Európa ezévi gabonatermését meglehetősen pontosan lehet megállapítani.

Az összes búzatermés mennyisége 40 millió t. tehát 7,5 millió tonnával kevesebb a tavalyinál. Meg kell azonban említeni, hogy a múltévi gabonatermés rendkívül jól ütött ki és hogy

a hektáronkénti átlag Európaszerte elérte a 15 q-t,

míg az utolsó öt év átlaga csak 13 q volt. Ezt az elsőrangú terméseredményt főként a kiválóan kedvező időjárási viszonyoknak lehetett köszönni.

Ez évben az időjárás tudvalevőleg Európaszerte lényegesen kedvezőtlenebb volt a múltévinél, amit valamennyi nagytermelő állam megérezett. Így történt azután, hogy a skandináv államok és az ibériai félsziget kedvezőbb terméseredményének kiegyensúlyozó hatása ellenére sem volt elérhető az átlagos hektáronkénti eredmény. Mivel azonban a vetésterületeket mintegy 5%-kal növelték, az össztermés mégis meghaladja az utolsó öt év átlagát mintegy 1,2—1,4 millió tonnával.

A szárazságnak legszomorúbb következménye a Balkán-államokban és Csehszlovákiában mutatkozott. A Bulgária-Magyarország-Románia-Jugoszlávia-Csehszlovákia államok terméseredménye összesen 30%-kal kisebb a múltévinél, de az átlag mögött is 20%-kal elmaradt. Németországban, Olaszországban és Lengyelországban szintén kedvezőtlenebb voltak az időjárási viszonyok, bár korántsem annyira, mint az elsőnek említett államokban. Ez utóbbi országokban a hektáronkénti mennyiség mintegy 20%-kal kisebb a múltévinél és 6—10%-kal az utolsó évek átlagánál. Franciaországban az ezévi termés ugyan 12%-kal kisebb, mint a tavalyi rekordtermés, de még így is 7%-kal múlja felül az 1928—30-i átlagot. Angliában a termés 8%-kal származta túl az átlagot és nagyjából ugyanakkora, mint a múltévben volt.

Az időjárási viszonyok ezzel szemben igen kedvezőek voltak az ibériai félszigeten és Görögországban, valamint a skandináv és balti államokban és Hollandiában, hogy ezekben a termések is sokkal jobb volt. Mivel azonban ezeknek az államoknak összes termése alig teszi ki az európai államok termésének 1/6—1/7-ed részét, a végleges eredményt nem túlságosan befolyásolja.

Oroszország terméseredménye ebben a jelentésben nincs benne, mert megbízható hivatalos adatok nem érkeztek. Franciaország ezévi búzatermését hivatalosan 8,9 millió tonnára becsülik az augusztusi 8,4 tonnával szemben, míg a tavalyi búzatermés 9,8 tonnát ért el.

A bukaresti német-román kereskedelmi
kamara román áruval lekonkurrálja
a román tojásexportöröket

Devizát kapnak a német befagyott lej-követelésekért vásárolt áruk ellenében

Bukarest, október 18.

Románia egyik legjelentősebb exportcikke a tojás, amelyből évente többmillió láda megy ki külföldre és amióta a kivitelre kerülő árut standardizálták, a román áru elég keresett márká lett. A romániai tojás legfontosabb piaca ma is Németország, habár az utóbbi időben a magyar és lengyel áru igen éles versenyt csinál neki. Ezzel a konkurrenciával szemben a román exportörök azonban megküzdöttek valahogyan. Ennek ellenére azt kezdték észrevenni az utó-

bbi időben, hogy más európai piacon valószínűleg zuhanásszerűen kezdett visszaesni a romániai tojás kivitel. Hetekig tartó kutatás eredményeképpen azt a meglepő felfedezést tették, hogy Romániából eredő tojás konkurrálja le a román exportörök által közvetlenül kivitt árut. És az is csakhamar kiderült, hogy miképpen kerül romániai áru azokra a piacokra anélkül, hogy erről a romániai exportörök tudomással bírnának. A magyarázata ennek a különös jelenségnek az, hogy a Bukarestbe székelő német-

román kereskedelmi kamara nemrég áruforgalmi osztályt állított fel, amely hivatásszerűen foglalkozik kompenzációs üzletekkel.

A tojásexportörök azonnal megtették a szükséges lépéseket és jelentették a kormánynak, hogy a bukaresti német-román kereskedelmi kamara megszegi a kompenzációs rendelkezéseket és a Németországba kivitt áru harmadik kéz közbevitelével tovább exportálja olyan országokba, ahova közvetlenül is exportálnak tojást Romániából. Ezzel a módszerrel a német-román kereskedelmi kamara tönkreteszi az egész romániai tojás kivitelt és azonfelül is kiszámíthatatlan károkat okoz Románia gazdasági életének. Az, hogy a német-román kamara közvetítésével Németországba és onnan tovább exportált áru milyen módon tud versenyezni a közvetlenül Romániából indított áruval a külföldi piacon, olyan titok, melynek megfektetése sok fejtörést okoz a belföldi exportöröknek. A valószínű megoldása ennek a jelenségnek az, hogy azok a német cégek, amelyek a német-román kamara által küldött tojást továbbexportálják, titokban prémiumot kapnak a berlini kormánytól, amelynek még így is konveniens az üzlet, mert azért a román tojásért, amelyért a német importcégek csak Romániában befagyott lej-követelésekkel fizetnek, jó devizát kap a tojás exportjért.

A belföldi tojásexportörök intőzkedéseket kértek a kormánytól a német-román kereskedelmi kamara illózáts konkurrenciája ellen.

Érdekesnek tartjuk itt megemlíteni, hogy a magyarországi tojásexportörök hasonló panaszt tettek a magyar kormánynál, hogy az általuk Németországba eladott tojást ott nacionalizálják és német áru gyanánt tovább exportálják azokra a piacokra, ahova eddig Magyarország közvetlenül exportált.

Olaszország emeli
a magolajok vámját

Róma, október 18.

Az olasz hivatalos lapban megjelent királyi rendelet az Olaszországba bevitt magolajok gyártási illetékét illetve vámját az eddigi 65 líráról 120 lírára emeli fel métermázsánként. Ennek megfelelően a rendelkezés életbeléptekor a pénzügyi hatóság javára lekötött raktárakban mártárolt ilyen olajok gyártási illetékét illetve vámját 55 lírával felemelik.

Egyben felhatalmazást kaptak az illetékes minisztériumok, hogy 1935 évi decembertől a magolaj gyártási illetékét illetve beviteli vámját a belföldi piac követelményeinek és az olajolaj áralakulásának megfelelően tovább módosítsák.

A rendelet-törvény már életbelépett.

Hol van Erdővidék?

Erdővidék Háromszékvármegye legnyugatibb részén terül el s magába foglalja a Felsőrákos és Hidvég között fekvő összes községeket. Hatalmas területét legnagyobb részben erdők borítják, innen is kapta elnevezését.

LAKÓSAI

tulnyomó részben székelyek, akik ősfoglalkozásként erdőkitermeléssel és földműveléssel keresik meg a mindennapi kenyerüket. Dolgos, szorgalmas nép, amely hajnalhasadástól egész késő estig fáradhatatlanul dolgozik, robotol, verejtékezik. Nehezen keresik a kenyeret, de azért nem igen panaszkodnak, könnyen beletörődnek megváltoztatatlan mostoha sorsukba. Ez jellemzi legjobban a székelyek szívósságát és kitartó harcát a mai nehéz helyzettel, ami talán legérzékenyebben épen a székelységet érintette.

Erdővidék székely szülöttei között találunk híres embereket is, akikre még ma is büszkén gondol Erdővidék lakossága. Többek között Benedek Elek, Baróti Szabó Dávid is. Az ezermester székelyek között találunk igen jó iparosokat minden ágból, akik tüköletes tudásukkal messze földön hírnevet szereztek a székely iparnak. S a székely kézügyességnek mindenütt, minden vidéken csak a legnagyobb tisztelettel adóznak.

ÉGHAJLATA

Enyhe klíma, Szőlő, barack kiéri, ha nem is nagy mennyiségben. Pompás ősz, enyhe tél. Zord vendég a „Nemere”, mely még a csontokból is kikergeti a meleget.

Barót

Erdővidék központja Barót. Lakóinak száma meghaladja a háromezretet. Földrajzi fekvésénél fogva igen értékes központja az egész székelyföldnek, úgy kereskedelmi, mint ipari szempontból. Éppen ezért kereskedelme nagyon fellendült és ipara is szépen kifejlődött. Baróton több mint 30 üzlet áll a közönség rendelkezésére. A szerdai hetivásárok alkalmával egész Erdővidék vásárló közönsége itt ad egymásnak találgatást a zajos piaca bármely kisebb város piacával felvehetné a versenyt. Évente 4 országos vására van, amelyeket messze földről folkeresnek.

IPARA

Baróton 150 iparos a legnagyobb megértésben és összetartásban küzd a mai siralmas gazdasági viszonyokkal és aggodalommal néz a kilátástalan jövő elébe. Ipara annyira fejlett, hogy a termékeket messze vidékekre is elszállítják. Az iparosok között azonban itt is, mint mindenütt legnagyobb gondot okoz a kontárkérdés. Az engedély nélküli dolgozó iparosok Baróton is hihetetlenül elszaporodtak s ezért az iparosok száma kezd megcsappanni. Az utóbbi időben több mint tíz iparos adta vissza engedélyét. Működik Baróton a 30 éve fennálló ipartestület. Elnöke Borbáth Ferenc asztalos mester. Egyik igen tevékeny tagja és egyben titkára a testületnek Plesek Lajos cipész-mester, aki mint igen jó szónok, a testületet kongresszusokon is képviseli.

Igen fejlett Barótnak a gyáripára is. Jelenleg működik a Daniel és Mike-féle vasöntőde, a Borbáth butorgyár, a híres baróti turógyár, ecetgyár és egy szeszgyár. A nehéz gazdasági viszonyok következtében leépített három szeszgyár és azóta rozsdá marja felszereléseit.

Erdővidék természeti kincsei

BORVIZ

Erdővidék majdnem minden községében található borvíz forrás. Tízezer liter számra palackozzák a borvizet és szállítják az ország minden tájára.

Legismertebbek a bibarczfalvi források, nevezetesen a „Borhegyi” és a „Baross”. Előbbi tulajdonosa a bibarczfalvi közbirtokosság, utóbbi tulajdonosa pedig ö. v. Geöczey Istváné. Mindkét forrás kezelése a legkifogástalanabb tisztasággal történik s egészségügyi tekintetben elismerten kipróbált borvizet szolgáltat.

Bibarczfalva ezenkívül igen jónevű és látogatott fürdőhely, kényelmes berendezéssel és elsőrendű kiszolgálással. Hideg és meleg fürdőit nemcsak az országból

látogatják, hanem számos külföldi vendég is üdül itten. A fürdő fejlesztése körüli igen derék munkát végzett Kmetz Dezső fürdőigazgató, aki jelentékenyen fellendítette a község idegenforgalmát is. Elszomorító azonban az a körülmény, hogy minden fáradozás ellenére sem lehetett — habár ígéret volt — a kedvezményes utazást megszerezni.

Elismert és egészségi szempontból kitűnő borvizet szolgáltat a felsőrákosi „Mária forrás”, amely a báró Daniel Gábor tulajdonát képezi. Minden tekintetben kellemes és jóhatású ital. Igen nagy keresletnek örvend.

Dr. Györffy Béla olaszteleki körorvos a székelyszáldobosi borvízforrás kihasználásával nagyobb szabású gyógyszanatórium létesítésén fáradozik.

Az erdővidéki szórakozni vágyó közönség egyik legkedvesebb kirándulóhelye a „Murgó” nevű hegy oldalán fekvő „Uzonka” fürdő, amely az utóbbi években rohamosan kezdett fejlődni. Kitűnő borvíze van.

De ezeken kívül is sok számos borvízforrás teszi gazdaggá Erdővidéket, amelyek azonban csak az egyes falvak lakóit látják el hűsítő itallal.

KÖSZÉN

Köpecz. Valamikor, nem is olyan régen még bányászok százai hemzsegték vigan Köpecz utcáin. A községben átvezető s a köpeczi szénbányáig haladó már rozsdamarta ridg sinpár emlékeztet, hogy itt e vidéken valamikor jobb élet volt. Jobb és vidámabb élet. Azóta minden megcsendesedett s a legnagyobb nyomorúttá tanyát a bányászlakások szegényes ajtóin belül. Száz meg száz éhező önti ki naponta keserű sóhaját, száz meg száz éhező anya csitítgatja síró, kenyeret esdeklő gyermekét.

Hatalmas üzem volt valamikor a köpeczi közsénbánya, csak úgy ontotta magából a szenet s ma már egy bomladozó barlang. Vizzel teltek meg a hatalmas tárnák, amelyeknek kiásásán annyi bányász verejtékezett. Bomlásnak indult minden, a bánya gépeken kiült a rozsdá. Pedig óriási kőszéntömegek vannak még kiaknázatlanul. A munkások, a bányászok szétmentek az ország minden részébe kenyeret keresni, hogy az itthon maradtak ne éhezzenek.

S hogy valaha még újból zajos lesz-e a köpeczi bánya és vidéke, nem lehet tudni. A remény meg van s a reményt az állandó ígéretgetések táplálják.

A köpeczi bánya volt egyik legfontosabb eleme az erdővidéki ipar és kereskedelemnek, amelyek az üzem megszűntetése óta óriási hanyatlásnak indultak.

FÖLDGÁZ

Erdővidék legeldugottabb völgyében fekszik Bodos község, szorgalmas földművelő lakóival. Az utóbbi időkben e kis község sokat hallatott magáról különösen tudományos körökben. Nagy Béla ref. lelkész révén. Ez a fiatal pap, ha felfedezései siker koronázása, — ami valószínű — igen hatalmas lendületet fog adni Erdővidék forgalmának. Öreg emberek elbeszéléseit figyelte s feltűnt neki, hogy réges-régen borvíz után kutatva, a falusiak a föld belsejében dübörgéseket hallottak, ami a kutatások félbehagyására indította a félénk székelyeket. Nagy Béla ezelőtt 3 évvel kutatni kezdett s azon a helyen, ahol borvizet kerestek régen, ő is borvizet akart találni. Borvíz helyett azonban földgázra bukkant, amely meggyújtva égett, s hogy felfedezését kellően alátámassza, Bodosra hívta Bányai Ernő nagyírú geológust, aki elbámulva állapította meg, hogy tényleg nagymennyiségű földgáz van a jelzett helyen. Hír szerint még ez évben megkezdik a furásokat, amelyre már a kormány harmincmilliót meg is szavazott.

Ha a terv megvalósul s valóban rengeteg mennyiségű földgáz van a föld gyomrában, Erdővidék minden szempontból rohamos fejlődésnek indul.

EGYÉB KINCSEK

Sütő József olaszteleki lakos ny. állami tisztviselő talajkutatásai során őskori páncélos állatok maradványából keletke-

zett terjedelmes földrétegre bukkant, amelynek keletkezését több ezer évre vezeti vissza. Ezen anyag tudományos elnevezése „diathoma”, mely rendkívül könnyű, fehér színű, porló állat maradvány. A diathoma szerfelett sok alkalmazhatósága miatt igen értékes s épen ezért a Sütő József kutatásainak eredménye óriási jelentőséggel bír. Használhatóságát mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy kőszítenek belőle: pudert, gázbombáknak egy igen fontos alkotó része, gázmaszkokba szintén használható levegőszűrőnek, ezenkívül igen jó tűzálló és szigetelőanyag.

A páncélos állatok miriádjaiból hosz-

Kulturmozgalom Erdővidéken

Barót társadalmi, kulturális és városias adottságának alapjait néhai Móri Lajos fektette le, a község érdekében kifejtett fáradhatatlan munkásságával. Az ő nevéhez fűződik az első bank létesítése és a Baróton létesített erdővidéki kórház megteremtése. A kultúrélet fejlesztésére számos intézmény nyújt lehetőséget. Ilyenek: a „Baróti Magyar Dalárda”, a élen Sándor Lajos elnökkel és agilis karnagyával Gáspár Jenő ig tanítóval. Ez az egyesület már több, köztük országos versenyen is szerepelt dícséretreméltó eredménnyel. Országos hírnévre tett szert ugyfegyelmzettiséggel, mint tudásával. — A róm. kat. egyházi énekkar elnöke Nagy Lajos ig. tanító, karnagy Petres Dénes tanító, aki sokat fáradozik a dalárda érdekében. A kaszinó évtizedek óta fennálló intézmény. Modern tekepálya és teniszpálya áll a sportoló közönség rendelkezésére. Ezenkívül szép könyvtára is van. Elnöke dr. Fábrián László.

Az egyházi intézmények között legelső sorban is meg kell említsük a református nőszövetséget, élen Kovács Sándorné elnöknel, Munkássága, áldozatkészsége, áldásos működése úgy a vallásgyakorlás, mint a szegények istápolása terén dícséretreméltó. A római katolikus leányegylet elnökje Gajzágó Lenke. A római katolikus leányegylet az önképzés feladatát

Pista bácsi!

Ki ne ismerné őt az iskolás gyerekek közül? Hiszen mindenikhez van egy kedves szava, ha az utcán össztalálkozik velük. Ilyenkor előkerül a zsebből a cukorka, a Pista bácsi zsebből, hogy valamiképpen megédesíthesse az ábécét és szorzótáblát. Ez a Pista bácsi pastag hazaságok idején befog hókéjébe és egyik faluvégétől a másikig, egyik iskolától a másikig utat csinál, hogy az apró nebulók könnyebben zárandokolhasanak a tanító bácsik színe elé és haza. Mert Barótnak nincs hókéje, de Pista bácsinak van. És van szíve is. Ezt a szívet hívják Pista bácsinak s ez a Pista bácsi nem más, mint az egykor derék póstamester: Gergely István.

Erdővidéki sport

Erdővidéknek egyetlen sportegyesülete van, a „Romca”, baróti székhellyel. Elnöke Bogdán István, aki sportbarátságáról és áldozatkészségéről közismert. Sokat és fáradhatatlanul dolgozott szeretett egyesülete felvirágoztatásán s meg is volt az eredménye: a Romca az idei futballe szezonban igen szépen szerepelt s a tíz lejátszott mérkőzésből 9-et megnyert míg 1 eldöntetlenül végződött. E szép teljesítmény láttán az egyesület nagyon szép pártoló közönségre tett szert s a községi jegyzőtől is ígéretet kapott, hogy a jövő évi szezonra új pályát fog kapni bekeverítve és tribünnel. Sőt ígéret van arra is, hogy a községtől pénzbeli segílyt fog kapni.

Tekéző sport. Igen fellendült Baróton a tekézősport is, annyira, hogy már messze vidéken is jó hírnevet szerzett magának a tekézőegyesület. Elnöke Gáspár Jenő.

Vadászat. Erdővidék vadakban eléggé bővelkedik, viszont vadászokból is. Nagyon gyakran rendeznek vadászokat s

szu évezredek során keletkezett ősréteg meglepő és csodálatos kincse Erdővidékek.

MÉSZKÖ

Ezenkívül még számos mészko hegy van Erdővidéken. Ezek közül megemlíttésre méltó a vargyasi, ahol rendszeresen foglalkoznak a mészko égetéssel.

*

Erdővidéki piaci árak Gabona: Buza 80, rozs 60, árpa 40, zab 22, tengeri 45, Burgonya vékája 4 lej, Káposzta drb. 1—150, tej 4 lej, tojás 150, vaj 40, méz 50, turó 40, sajt 40. Husarak: marha 8, borjú és sertés 24, berbécs 12, zsirnakvaló 30, széna 80, sarjú 100, bükküzifa 400, égetett cserép 1000 drb. 360 lej, tégla 420 lej.

tűzte ki célul. Elnöke Deák Imre. „Öltáregylet” elnökje dr. Györbír Mihályné.

Az egyleti élet keretein belül sok közművelődési, egészségügyi és ismeretterjesztő előadást tartott a mai idők toll és betűbarátja, — Móri Lajos közszerepben álló humorista és előadó.

Baróton az eddigi gyarló „nagyterem” helyett egyszerre két kultúrház is épül, hogy méltó és főleg alkalmas termet legyenek a tarka teadélutánoknak, díszes hálóknek, gyűléseknek és műkedvelő gardáknak. A református kultúrház létrehozásán sokat fáradozott Kovács Sándor esperes és Deák József, míg a közbirtokosság kultúrházának építését Asztalos Gyula elnök szorgalmazta.

Barót társadalmát minden kulturmunka érdeklí és semmi közérdekű eseménytől nem zárkozik el.

Szárazaján most épül a kultúrház, melynek létrehozásán Kolumbán Géza református lelkész szerzett dícséretreméltó elismerést.

Nagybaconban és Bodoson nemrég fejezték be a kultúrház építését.

Mint a fentiekben kitértük, Erdővidéken nagyon figyelemreméltóan halad előre a kulturmunka, amely legjobban jellemzi a székely áldozatkészséget.

a legtöbb esetben szép eredménnyel. Erdővidék legnevesebb vadászja ifj. Zelen János, aki a legtöbb vadat ejtette el. Jó vadászok még dr. Zathureczky Lajos, Bogdán István és Pataki Vidor. De kivülük még sokan hódolnak e nemes sportnak.

Téli sportok közül a rődlizást és korcsolyázást művelik. Többen sportszerűen hódolnak a sinek.

Dr. Deacu Aurel főszolgabíró és Dincl István szolgabíró a járás vezető emberei. Körültekintő, méltányos és igazságos működésük folytán beférkőztek a lakosság szívébe. A kisebbségi lakossággal szemben megértő és jóindulatu magatartást tanusítanak.

Chisiu János községi jegyző, a környék legjobb és legpontosabb jegyzőinek egyike. Tíz éve vezeti Barót községi ügyeit a legnagyobb megalégedésre. Törvénytudó és azt tiszteletben is tudja tartani. A baróti járda és az utak javítása legnagyobb részben az ő érdeme.

Ilusár Ádám római katolikus esperes plébános. Jeles szónok, a Magyar Párt baróti tagozatának elnöke s a vallásos egyesületek áldozatkész oltalmazója.

Kovács Sándor kerületi református esperes. A női és férfi szövetség irányítója az épülő kultúrház atyja és létrehozója.

Gáspár Jenő állami iskolai igazgató. A baróti dalárda karnagya, a kaszinó választmányi tagja, híres énekező, jó előadó és ezenkívül hírneves sakkozó.

Móri Károly nyugalmazott pénzügytanácsos, v. bankigazgató, földbirtokos. A társadalmi életben vezető szerepet vállal. Közszerepének örvendő emberbarát. Már visszavonultan, csak a családjának él. Legkedvesebb foglalkozása az újságírói munka.

Agoston Ferenc községi bíró, a legteljesebb borbarátok egyike, volt képviselője volt. A köztért is dolgozik.

Az adó, az iskola, a nyomor

Két csányó község lakossága megrohmozta a községházát és visszakövetelte az adó miatt elvitt ingóságokat

Egyik helyen a csendőrség riasztó-lövésekkel zavarta szét a kegyetlen adóbehajtás ellen fellázadt tömeget

Csikszereda, október 18.

Gyimesbükkön és Gyimesközépleken szervezettnek látszó tömeghangulatban robban a csányó lakosság szigorú adóbehajtás elleni elkeseredése. Gyimesbükkön közel háromszáz, Gyimesközépleken pedig kétszáz főből álló csányótömeg egy és ugyanazon órában a községházába elé vonult. Tüntették az adóbehajtások módja és a végrehajtók eljárása ellen.

Gyimesközépleken délelőtt kilenc órakor, a hivatalos dolgát nyugodtan intéző előjáróságot 200 főnyi csányó tömeg lepte meg. Egy küldöttség jelentkezett a jegyzőnél s magyar nyelven fogalmazott kérést nyújtott át. A több mint 200 aláírást tartalmazó kérvényben leszegezi a lakosságot, hogy

a végtelenségig megfeszített adóbehajtást nem bírja tovább. Minden megmozdítható holmijukat elhordták már az adóvégrehajtók. Fizetni így sem tudnak, nincs miből.

Követelik, hogy az adóbehajtásokat a mostani kiméletlen formájukban azonnal függeszék fel.

Adóban lefoglalt és a községházára hurcolt holmijukat oldják fel a zár alól és azokat juttassák vissza tulajdonosaik birtokába.

Az iskolamulasztás miatt kiszabott bírságok behajtását függeszék fel és töröljék azokat.

Közben a kint várakozó tömeg fenyegető megjegyzéseket fűzött a küldöttség előadásához.

— Nem tudjuk gyermekeinket iskolába küldeni, mert nincs miből ruházzuk! — kiabálták. — Ezzel nem törődik az iskolaigazgató, hanem bírságot. Az sem jut eszébe, hogy gyermekeink anyanyelvén magyar s ezen a nyelven egyáltalán nem tanítanak! A bírságokkal iskolába kényszerített gyermekek semmit sem tanulnak ott.

Körusban zugták: — Lefoglalt zálogtárgyainkat követeljük!

A község jegyzője nem mert szembe szállani a fenyegető magatartást tanúsító tömeggel. A csikszeredai pénzügyigazgatósággal telefonösszeköttetést keresett és előadta, mi történik Gyimesközépleken. Dr. György Gábor pénzügyigazgató utasította a jegyzőt, hogy a községházán felhalmozott zálogtárgyakat bocsássák a

lakosság rendelkezésére. Miután ez megtörtént, a tömeg, anélkül, hogy valakit tettelegesen bántalmazott volna, eltávozott.

Ugyanebben az időben Gyimesbükkön még elkeseredettebben lépett fel a tömeg. Itt a háromszáz-as számot meghaladó csoportban,

tulnyomó részben asszonyok vonultak a községháza elé.

Az előjárósággal akartak beszélni. A jegyzőt nem találták otthon. A meglepett hivatalos közegek elvesztették a fejüket s nem léptek fel kellő tapintattal az elkeseredett csányókkal szemben.

A gyimesbükki tömeg is a középleki követeléseket akarta előadni és érvé-

nyesíteni. Nem volt azonban, aki okos magaviselettel levezesse, rosszabb esetben fékezze az elkeseredett szenvedélyeket s így történt meg, hogy

valóságos tüntetéssé fajult a tiltakozásnak szánt felvonulás.

Egyik csányó asszony guzsallyal támadt az egyik végrehajtóra s meg is ütötte. A többiek látva a veszélyt gyorsan biztos helyre menekültek s értesítettek a csendőrséget a történetekről.

Közben az utcán és a községháza udvarán szorongó tömeg kórusban követelte az adóbehajtások felfüggesztését, a zálogtárgyak visszaadását és az iskola-bírságok törlését.

„...Tanítsák magyarul a gyermekeinket!”

Az utóbbival kapcsolatosan teljes dühvel fordultak Csurdea Constantin igazgató-tanító ellen. Az utcán állók egy része fenyegető magatartással igyekezett az igazgató-tanító lakása felé. Kiabálták, hogy nem küldhetik olyan iskolába gyermekeiket, melynek tanítói nem tudnak magyarul. Követelik, hogy a bírságok tömegével románnyelvű iskolába kényszerítik gyermekeiket, hetenként 1—2 órán át tanítsák magyarul is!

Majd a tömeg azt kezdte feszegetni, hogy néhány nappal ezelőtt Csurdea igazgató, a hozzáküldött szolgát, gonosztevőktől való félelmében lelötte. Nem

engedik gyermekeiket olyan tanítóhoz iskolába — kiabálták —, aki embert ölt!

Időközben Schule csendőrmester vezetésével kivonult a csendőrség és néhány riasztó lövéssel feloszlatta a felzúgott tömeget.

A csikszeredai szárnyparancsnokság egy tiszt vezetésével 25—30 főből álló különítményt küldött ki a vadregényes Gyimesvölgyében zavargó tömegek fékentartására. Ugyanakkor az ügyészség a csendőrséggel karöltve erélyes nyomozást vezetett be, melynek eredménye még ismeretlen.

A bukaresti repülőbizottságnak nem volt joga molesztálni a rádiótulajdonosokat

— mondotta ki elvi jelentőségű döntéssel a kolozsvári tábla

Kolozsvár, október 18.

Az elmúlt évben történt, hogy bukaresti „repülőbizottság” szállott ki Kolozsvárra és szigorú rádió-razziát rendezett. Fekete rádiókat kerestek, de közben annyira „belejöttek”, hogy minden kis antennaháért is hatalmas büntetéseket vetettek ki.

A rádió-rohamcsapat elvonulása után

többen feljelentést tettek, mert a tisztviselők fellépése bántó módon történt és egyáltalán azon a véleményen voltak a feljelentők, hogy nem volt joga házkutatásokat tartani és büntetéseket kiróni a bukaresti különítménynek.

A kolozsvári tábla szerdán foglalkozott Halmos István kereskedő keresetével, aki kártérítést kért a bizottság indokolatlan

molesztálásáért.

A tábla megállapította az anyagi kártérítés igényének jogosságát.

Most már csak az összeg meghatározása hiányzik. A tábla elvi jelentőségű döntése nagy érdeklődést keltett az érdekeltek között.

Megnyílt a háromszéki kisállatkiállítás

Sepsiszentgyörgy, október 18.

A Háromszékmegyei Kisállattenyésztők Köre által Sepsiszentgyörgyön rendezett országos kisállatkiállítás hivatalos megnyitása már lezajlott.

A megnyitás napján már a kora reggeli órákban többszáz főnyi közönség kereste fel a kiállítás helyiségét s a látogatók száma óráról-órára növekedett.

A baromfiak csoportjában különösen a segesvári és háromszékmegyei tenyésztők állatai érdemelnek meg minden dicsőítést. A fajtyukok között különösen a fehér-, arany-, ezüstviandotte, a leghorn, vörös izlandi, plymuth, fehér orkinton és a hazájában újra felszínre kerülő fehér és fekete kopasznyaku tyukok állnak első helyen. Tenyésztők közül aranyérmet nyertek: Rössler Emil, K. Boér Sándor, Tóth István, Sipos Dezső, G. Thomas Hans, Kiss Dezső, Hubbesz György, Pataki István, Thiess Mihály, Adloff Konrad, míg Kiss István, Sill Vilmos, Imreh Lajosné, Boér Sándor, Tóth István, Jakab Jenő és Kiss Dezső ezüstérmet nyertek. Külön meg kell említenünk Mull Johant, aki igen értékes langshan-jaival nyert aranyérmet.

A baromfiak másik osztályában, a fajkacák között különösen Adorján Károly feketealmi és Kupán Géza sepsiszentgyörgyi tenyésztők pekingi fajkacái nyertek nagy elismerést s mindkettőjük aranyéremmel lett kitüntetve. Aranyérmet nyertek ezenkívül Porzolt András, Boér Sándor, Müller András, Tóth István, Szegedi Erich és Hubbesz György khaki-cambell, illetve amerikai moskus récéikkel. A pulykák osztályában K. Boér Sándor hídvégi tenyésztő nyert aranyérmet bronz-pulykáival, melyeknek mindegyike meghaladja a 20 kg.-ot.

Igen sikerült volt a méhészeti csoport kiállítás is, melynél különösen két kaptár érdemelte meg a figyelmet. Az egyik Dávid József zaláni méhésznek a kaptára, melynek méretei és szerkezete legjobban megfelel a méhjárási viszonyainknak. A másik Neda Ferenc sepsiszentgyörgyi méhésznek a kaptárja és saját összeállítási pergetője, melynek szerkezete szintén elsőrendű szakértőre vall.

A galamb-csoport egyik legnépesebb osztálya volt a kiállításnak, körülbelül 200 pár galamb lett kiállítva. A legnagyobb sikert Diener Gyulának, a Háromszékmegyei Kisállattenyésztők Köre elnökének a fajgalambjai érték el, amelyek már több országos kiállításon lettek első díjjal kitüntetve.

A nyulak csoportjában úgy a hus-, mint a prémnyulaknak néhány igen szép képviselőjét mutatták be a kiállítók. Aranyéremmel Steinbinder József, ezüstéremmel Gáll Mózes és Kiss István lettek kitüntetve.

A prémállatok csoportjában az állami farm ezüst rókákat, Radulescu őrnagy és Fitz Guido nutriákat, dr. Bidu Valér vármegyei prefektus egy őthónapos szelidített medvebocot, a Székely Mikó-kollégium egy szelidített farkast, Váncsa István pedig egy szelidített őzborjút állított ki.

Tomcsa Sándor:

AHOGY MI

ŐKET ISMERJÜK...

VII.

Két — rejtély

(Kopár szirtfok az Óceán legelhagyottabb vidékén. Sehol egy fűszál, sehol egy vitorla a láthatáron, még csak egy rongyos pislogó eszme sincs a környéken.)

Az egyik rejtélyt ezelőtt néhány órával vetette ki a tenger a szirtre, most éppen tollászkodik. A másik hajótörött rejtély uszva közeledik.

Egyik rejtély: Ki vagy te, kit e rőt vizen a sziv, e bus motor, suhanva viszen? Másik rejtély: Vagyok önmagam talánya, álom torpedó, önnek de jó, önnek de jó!

Egyik: Célzását értem, bár gunynak is vehetném.

Ember bárki vagy, legyen szerencsém. Másik: (kimászik a szirtre): Oh világ, téged akarlak birni! S te nekem Mit juttatsz?

Tenyérnyi helyet, Melyen vajha elfér a tenyerem. (Azért valahogy mégis leül.)

Egyik: Most pedig a hátát hátamnak vetve, Szemléljük a végtelent — mindent feledve. Másik: Mindent feledni? Oh, ha lehetne!

De gyarló az ember:

Olykor mehetne

Olykor ehetne.

Egyik: Most pedig csend.

Várom szótlanul azt a végzetet,

Melyet a sors lelkembe égetett.

Másik: Ám legyen csend,

Ha úgy óhajta kend.

Egyik: Kegyed népies? Pfu!

Másik: Ki ön? Ugy látom, sokat szenved.

Egyik: Ki vagyok? A végzet embere.

És várom a halált, mely végre rám talál...

De mit kutassuk, hogy: Ki mi?

Tasziló, vagy Miki?

Hogy hivatala van-e, vagy önálló?

Élete szilárd volt-e, vagy mállo?

Ki kíváncsi most erre? Egyikünk sem

különb a másnál,

Minden kiderül ott fent, a vallatásnál.

Másik: És mi lesz a végzetünk?

Egyik: Az éhhalál!

(Egy heti éhezés után.)

Egyik: Hogy van?

Másik: Köszönöm, türelem. Ha volna egy

gumipárnám, igazán nem panaszkodnék.

Tudniillik kérem én az élettől nem is

vártam semmit. Ugyiszólván csak egy vá-

gyam volt: a tenger. De kinek jut eszébe

a gumipárna?

Egyik (félre, halkan): Érdekes érdekes.

Vajjon ki lehet?

(Két heti éhezés után.)

Egyik: Na hogy vagyunk, hogy vagyunk?

Sokat ne tessék mozogni, úgy jobban fogja

birni.

Másik: Mit kérem?

Egyik: Azt az anyagszere-zavart, hogy

mondjam: ezt a táplálék-hiányt. Ezt az éhezést na!

Másik: Oh kérem, ez semmi. Két hét,

mi az?!

Egyik (félre, halkan): Ki lehet, ki lehet?!

(Három heti éhezés után.)

Egyik: Nézzé kérem, bocsássa meg, ha za-

varom, de mégis csak érdekel hogyléte.

Másik: Hogy hogy vagyok? Semmi különös,

igazán semmi különös. A tenger gyönyörű

és mintha már a gumipárna hiányát se ére-

ném annyira. Hiába, az embernek idővel

megkérgesedik a szíve...

Egyik: Oh nem arról van szó. Hogy áll a

gyomrával? Hogy bírja ezt a kimondhatatlan

űrt?

Másik: Hol?

Egyik: Hol, holl! Hát a gyomrában.

Másik: Ja a gyomromban? Oh kérem, én

igazán... nekem, hogy így mondjam: eszembe

sem jut.

Egyik (félre, halkan): Eszébe sem jut...!

Ki lehet, ki lehet?!

(Négy heti éhezés után.)

Egyik: Pardon, megmozdulhatok?

Másik: Egész nyugodtan, csak ne zavar-

tassa magát.

Egyik: Mert, úgy gondolom, hogy talán

már annyira erőltetted kegyed...

Másik: En? Miért?

Egyik: Még kérde? Hiszen már a negyedik

hete... Tudja, mit mondok: Már én is kezdek

érezni valamit.

Másik: Oh, kegyed idősebb is, mint én.

Egyik (félre halkan): Ki lehet, ki lehet?!

(Öt heti éhezés után.)

Egyik: Engedelmet kérek, mégis bizonyo-

sat szeretnék tudni: artista ön? Talán kop-

láló művész?

Másik: Ugyan kérem. El tud képzelni egy

kopláló-művészt, aki öt hétig ne egyék?

Egyik: Tagadhatatlan kérem, hogy ez még

egy rendes embernél is nehezen tételvezhető

fel.

Másik: Hanem kegyed is csodára bírja.

Egyik (szerényen): Oh ez nálam, hogy ez-

zel a különös kifejezéssel éljek: mindenna-

pos. Nálam egy olyan öt-hat hetes koplálás

fel se tűnik. Röpké pere, tarka pillangó...

Másik: Érdekes, én is így vagyok. És ugyanaz

a képzet: röpké pere, tarka pillangó.

Egyik (félre, halkan): Ki lehet?!

Másik (félre, halkan): Ki lehet?!

(Hatheti éhezés után.)

Egyik: Édes uram, bocsássa meg, hogy

utolsó napjait kívánságommal zavarom...

Másik: Utolsó napok? Na, erről lehetne be-

szélni. Am folytassa.

Egyik: Magamon nem csodálkozom, de a

kegyed kitarása igazán bámulatra méltó.

Másik: Kitüntet uram.

Egyik: De ki ön? Arulja el, hogy ki ön,

hogy emléket a halhatatlanságba magammal

vigyem.

Másik: Kegyed is oda igyekszik?

Egyik: Sajnos, kissé nehezen megy.

Másik: Nálam is. És legfennebb csak unom.

Egyik: De ki ön? Ki ön, hogy az éhezést

így bírja?!

Másik (csendesén): Költő vagyok. Magyar

költő...

Egyik (kitör): Testvér! Kartárs! Költőtárs!!

(És még husz évig bírja a két magyar költő)

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY

Irtá: TAMASI ARON

— Csak azért, mert én vagyok az a Toldi Miklós! — mondta.

— Miféle Toldi Miklós?

— Akit ebben a könyvben Arany János megírt!

Láttam, de érezni még inkább éreztem, hogy itt nagy vallomás hangzott el, mert az arcja egyszerre megenyhült s olyan véghetetlen örömben kezdett uszni, hogy én ahhoz hasonlót csak a szentek képein láttam. A szeme is, mely eddig elé nyugalomban volt mindig és messze nézett céltalanul, most valahol partot talált és kigyulva ragyogott. Sokáig így állott, egyhelyben és mozdulatlanul, majd a homlokára tette nagy tenyerét, sóhajtott egyet és ájtatosan így szólt:

— Csodákkal van teli a világ, kis barátom...

Még most sem tudtam, hogy mit kéne szólnom, csak bámultam rá. Jobban, mint az elért Amerikán. Mer. furcsa volt a vendégfogadó csarnokában is, de most egyenesen titokzatos, kitől félni is lehetett.

Talán bolond egy kicsit, gondoltam magamban s kértem az Istent, hogy szükség esetén legyen velünk. De aig futott át az eszemben ez a titkos gondolat, Toldi Miklós nagyot nyújtózott és elnevette magát. Eppen olyan volt, mint a boldog gyermek, aki gyönyörű álmából ébred fel korán reggel.

— Hogy is hívják téged? — kérdezte kedvesen.

— Az én nevem Ábel — feleltem mosolygva — s ebben a percben éppen azt szeretném, hogy ő is aranybetűkkel kerüljön egy könyvnek a táblájára.

Erre fűtyörészni kezdett Toldi és ideoda járt a szobában. Majd nagyvidáman hozzáfogott, hogy asztalt terítsen s akkor így szólt:

— Ne busulj, Ábel, mert azért vannak a költők, hogy a vágyainkat teljesítsék. S ők teljesítik is, még mielőtt kimondanók azokat.

Egyszerre úgy átragadtam reám is a jókedv, hogy nem nyughattam a borszékben, hanem felálltam és tánclepkéssel járkáltam a szobában.

— Itt cigányok vannak-e? — kérdeztem.

— Van itt minden!

— De magyar cigányok, akik muzsikálnak?

— Az is van, ne busulj.

Könnyű volt ne busulni, mert gazdag és kíváncsi asztalt terített. Mindenféle felvágott hus volt a fehér asztron, kacagó kenyér, aranylókörték és még aranylók hosszúkás gyümölcsök, nyolc darab egy fűtőn. Mingyárt felismertem,

hogy banánnak hívják ezt a fűtőt, mert Kolozsváron láttam volt már ilyen. De azt is megtudtam, hogy itt van a hazája és sugármagos fákton termik s nagyon olcsó. Alig vártam, hogy a pusztítást meg lehessen kezdeni, mert a reggel óta csak azt a kis pogácsát ettem, aminek az oldala mellől elütötték volt a tejes poharat. De régen lehetett nagyon, amikor olyan jól esett nekem a vacsora, mint ez a mostani.

— Ugy veszem észre, hogy jó megélhetés van itt Amerikában — mondtam a végén.

— Nem lehet panaszkodni — felelte Toldi Miklós, de láttam, hogy ismét gondolkodik valamin. Az is kiderült mingyárt, hogy nagyon messze jár az esze, mert Erdélyről kezdett kérdezősködni. Elbeszéltem neki az ott való helyzetet,

a nagy zürzavarosságot, a szegény emberek nagy szegénységét; s még a magam életit is elmondtam neki, árva apámmal, a Hargitával, a kolozsvári viszontagságokkal, valamint a mostani utazásokkal a vonaton és a hajón. Toldi nyugalmas szemekkel és nagy szeretettel hallgatott végig mindent, majd amikor látta, hogy most már befejeztem, akkor így szólt:

— Ezt a te életedet is érdemes volna megírni.

Ahogy ezt kimondta, különös forróságot kezdtem a szívem körül és az agyamban érezni, mert az a titkos gondolat jutott eszembe, hogy hátha csakugyan megírnám egyszer a magam életit! De nemhogy kimondtam volna ezt a gondolatot, hanem igyekeztem legjobban elrejtetni s még takarót is vetni reá. A takaró az volt, hogy megkértem mingyárt Toldi Miklóst: mondaná el nekem nagyjából az ő életit! Nagy dolgot kérhettem tőle, mert ismét olyan lett az arca, mint a képeken a szenteké és a szeme is újból kikötött azon a bizonyos parton. Egyideig így gondolkodott, majd azt felelte:

(Folyt. köv.)

SPORT

„Cönyellen beszélő” futballisták...

Elég annyit mondani, hogy a Curen-tulban látott napvilágot ez a jelző. Nem nehéz kitalálni, hogy a válogatott csapat magyar játékosaira vonatkozik. Olyan undorító ez a stílus, olyan förtelmesen rosszindulatú a Curen-tul szótára, hogy ide nem tudjuk és nem akarjuk követni a lap sport-rovatát. Tehát csak lefordítjuk a cikkének ezt a részét. Szórol-szóra: „E sorok írója sohasem volt még a válogatott csapattal külföldi turán. De azt hiszem, hogy sohasem volt románabb hangulat, mint ezen az uton.

„Annak a néhány kisebbségi játékosnak, aki a csapattal ment, érdemül tudható be hogy megértették ezt és minél kevesebb alkalommal beszéltek a „lovak nyelvén”.

Bevallom, hogy előttem a szegény az arcomat, mikor a lembergi szálloda előcsarnokában egy helybeli ur első kérdése az volt: „Hány magyar játékos van most a csapatukban?”

Anélkül, hogy nagyon elpirultam volna, azt válaszoltam, egy sem és végre elmúltak a régi idők és a nemzeti csapat kizárólag csak született románokból áll. Hazudtam egy kissé. De mit tehettem mást?

A cikkíró ur is beismeri, hogy hazudott. Négy magyar játékost eliskasztott. Négy magyar játékost, akik a „lovak nyelvén” beszélnek. Négy

gyűlöletes magyar, akik közül csodák csodájára az egyik — Dobay — lött két egyenlítő gólt. Megmentette döntetlenre a mérkőzést. A lovak nyelvén beszélő magyar fiú ezt kapta elismerésül és jutalmul, mert két gólt „benyerített” a lengyelek kapujába...

BULGARIA NEM VESZ RÉSZT A BALKÁN OLIMPIA FUTBALLTORNAJÁN

— nyilatkozta Grozdanoff szövetségi kapitány, mert december végén csapata formán kívül van.

AZ UNIVERSITATEA, HAGGIBBOR, VULTURII LUGOS és NAGYKAROLYI VICTORIA

szerepelnek a felfüggesztett egyesületek névsorán, mert nem fizették meg adósságukat magyarországi egyesületeknek.

1500 LEJ JUTALMAT KAPTAK fejenként a román válogatott csapat tagjai. Csak Zelenák kapott 750 lej, amiért panaszt tett a szövetségnél és kérte az összeg másik felének kifizetését is.

Magyar amatőr vidéki válogatott megy Hollandiába október 23-án és 24-én, hogy Hágában és Rotterdamban tréningpartnere legyen a Svájc ellen készülő holland válogatottnak.

Gergely, a Hungária középcsatára, a legújabb magyar játékos, aki Franciaországba megy. Egyesülete eladta a franciáknak három ezer pengőért.

A cseh szövetség megbízteti válogatott csapatát, ha a megindított vizsgálat igazolja, hogy a csapat nem játszott teljes erőfeszítéssel a svájciak ellen.

Zsák Károly — újra véd! Zsák Károly „minden idők legjobb válogatott kapusa”, aki 39 éves kora ellenére a

legkifogástalanabb kondícióban van, a BSE-hez kérte igazolását és vasárnap véd is. Zsák, a BSE trénera és Bástyai kapust helyettesíti, akinek esküvője van ezen a napon. Zsák szereplését nagy érdeklődés várja.

Atletika

Négy magyar rekordot hitelesítették és pedig: rud: Zsuffka 403 cm, 200 m. gát: Kovács 23.7 mp. 10.000 méter: Szilágyi 32 p 08.2 mp. 800 méter: Szabó 1 p 52 mp.

380 km-es útszakasz vezet át Magyarországon az olimpiai stafétából, amely 1936 július 21-én éjjel 12 órakor indul el Athénből. A magyar szövetség most foglalkozott a kérdéssel. Háromszáz-novetven futót jelölték ki. Tehát mind-egyik futó egy km-es távon viszi a stafétában az olimpiai tűz-tartalmazó díszes kivitelű botot.

Ökölvívás

ROMANIA AMATÖR ÖKÖLVÍVÓ BAJNOKSÁGAI ELHALASZTOTTÁK

— október 18 helyett november harmadikán kezdődnek.

Uzás

Tizenkét főnyi magyar uszó- és vízipóló csapat utazott el Stockholmba a magyar-svéd uszómérkőzésre.

Tenisz

A francia játékosok kedde még négyan bemutatkozó mérkőzést játszottak Bukarestben, a következő eredményekkel: Bonte—Carabulis 6:4, 6:4. Legeay—gall 6:0, 6:4. Wertheimné, Legeay—Bacotáné, Bonte 6:1, 9:6. Legeay, Bonte—Murry, Schmidt 6:3, 5:4.

CURATORATUL PAROHIEI ROMANE UNITE DIN BRASOV

Nr. 61—1934.

ARLEJTÉSI HIRDETMEY

Folyó évi október hó 29-én délelőtt 10 órakor a brassói „Curatorul Parohiei romane-unite” nyilvános árlejtést tart, zárt írásbeli ajánlatokkal, utóajánlatok kizárásával, a Str. N. Jor-gaban építendő plébániai ház építési munkálatainak vállalatba adása tárgyában.

Az előzetes költségvetési előirányzat szerint a munkálatok értéke 1.300.000 lej. Az óvadék az ajánlott összeg 6 százaléka és az ajánlattal egyidejűleg készpénzben, állampapírokban, vagy egy prima bonitású pénztintézet által kibocsátott óvadéklevélben teendő le.

Az ajánlatok a munkálatoknak csak egy csoportjaira is tehetők, a költségvetés alapján.

Az árlejtés a parochia hivatalos helyiségében lesz megtartva.

A tervek, költségvetés, részletes és általános feltételek, stb., bármely hétköznapon a parochia hivatalos helyiségében, Brassó, Hosszú-utca 111. szám alatt megtekinthetők.

Brassó, 1934. október 2.

Emil Socaci u. s. k.

főkurátor.

Mihail Hodárnău

főesperes-plebánus.

HIRDETMEY

Közhirrő tétetik, hogy a brassói pénzügyigazgatóságnál 15 napdíjas állás van üresedésben; 2 a belső szolgálatban és 13 a Perceptia circ. II urbaná-nál.

Felvétnetek olyanok, akik a baccalaureát oklevéllel, vagy teljes gimnáziumi végzettséggel, akár középiskolai, akár felső kereskedelmi iskolai bizonyítvánnyal bírnak.

Ezen állásokra pályázók alant felsorolt eredeti okmányaikat, két-két másolattal 1934 évi október hó 20-ig az Administrație de In-casări și Plăți Braşov címére.

1. Születési kivonat
2. Állampolgársági bizonyítvány
3. Erkölcsei bizonyítvány
4. Büntetlenségi bizonyítvány
5. Iskolai bizonyítvány
6. Orvosi bizonyítvány egy hatósági orvostól kiállítva.
7. Katonai okmányai.

Administrator financiar Crisan.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés rendszeres feladásánál 25% engedmény. A hirdetést díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Libella-tejfeldőzöt és Melichar vetőgépet hozunk forgalomba. Engel-Bank Brassó Weiss Mihály-utca 29. 15387

Lóheremagot legmagasabb áron veszünk, ármegállapítás-hoz minta szükséges. Engel-Bank Brassó, Weiss Mihály-utca 29. 15388

Félstabil gözgépet, 150-200 lóerőset, azonnalra keres Grossmann Oradea, Str. Avram Jancu 7. Telefon 286. 15625

Diót, dióbelet, mézet, mákot és babot ajánl Vincze József, Alba Julia. 15621

Irodabutor, íróasztalok stb. megvételre kerestetnek. Ajánlatokat „Irodabutor” jellegre a brassói kiadóba kérünk. 15616

Állást keres

Egy szegény özv. asszony alkalmazást keres. Ért gyermekgondozáshoz, de elvállal a háztartáshoz tartozó bármily munkát. Bővebbet 15506 szám alatt a „Brassói Lapok” kiadó-hivatalában. 15506

Állást nyer

Fogtechnikus társat keresek 50.000 lej tőkével Bucurestiben ayitandó rendelőhöz. Cim 50 ezer” jellegre a kiadóhivatal-ban. 15551

Keresek perfekt szakácsnőt König, Bucuresti Bul. Dom-niței 49 szám. 21059

Deutsches Kindermädchen mit Zeugnissen, die auch im häuslichem mithilft wird gesucht Direktor Schweiger Glas-fabrik Mediasch. 15623

Bukarest

„Lombard” Str. Sf. Jonică 11. legmagasabb áron vásárol aranyat és mindenemű éks-zert. Pénzt folyósít azonnal előnyösen bármire. 21063-b

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel 12—2, 5—8-ig. Vasár-nap 9—10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol). Te-lefon: 3/34—11.

ARANYAT, aranyfogat (ko-ronát) továbbá ezüst pénzér-meket vásárolok. Eskenázy Bukarest, Str. Zarafi 12. (Prin Lipscani) 21069-b

BABITS MIHALY összes költeményei, 414 oldal, disz-kötésben 120 lej. Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályá-ban, Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

UJRA KAPHATÓ

Dr. CHERESTESIU és DERI GYULA tanárok által szerkesztett

ROMÁNUL

100 újságok, élcek és képek alapján című nyelvtan A 368 oldalas könyv ára 150 lej. Postai szállítással, utánvétellel 175 lej. Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassóban. Kapu-utca 56—58. Bukarestben: Strada Mina 9 szám alatt.

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és igazozási táblával. Írták: Dr. Hegedűs és dr. Latzkó. Ára kötve 144.— lej

ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Írtá: dr. Latzkó H. Ára kötve 144.— lej.

NÉMET NYELVTAN. Írtá: Altai R. Kezdek-nek kulccsal. Kezdeknek I. rész 144.— lej. Haladóknak II. rész 210.— lej.

OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Írtá: dr. Honti R. Ára kötve 144.— lej.

Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, magántanulásra igen alkalmasak.

Schidló dr.: „1000” szó!

gyakorlott módszere világnyelvnek magán-uton való tanulására. Szakértői vélemény szerint Schidló dr. módszere a magántanulást teljesen új mederbe terelte. Kapható:

Német nyelvtan, vászonkötésben 180.— l.
Francia nyelvtan „ 180.— l.
Angol nyelvtan „ 180.— l.
Olasz nyelvtan „ 240.— l.
Spanyol nyelvtan „ 240.— l.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Olvassa és terjessze Románia legjobb magyar napilapját a Brassói Lapokat!

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Brassó